

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Магістерська робота

на тему «Управління формуванням витрат підприємства та оптимізація їх структури»

Виконала: студентка 6-го курсу, групи 601-ЕФ
Спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»

за освітньо-професійною програмою «Фінанси,
банківська справа та страхування»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Філоненко М.М.

Керівник: к.е.н., доцент Крекотень І.М.

Рецензент: головний бухгалтер ТОВ «Кононівський
елеватор» Михайлова О.В.

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень із
праць інших авторів без відповідних посилань
Філоненко М.М.

Підтверджую достовірність даних, використаних
у роботі

Філоненко М.М.

Полтава, 2026 року

АНОТАЦІЯ

Філоненко М.М. Управління формуванням витрат підприємства та оптимізація їх структури. Рукопис. Магістерська робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування», Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2026.

Робота містить 68 сторінок, 14 таблиць, 13 рисунків, список літератури з 54 джерел.

Ключові слова: витрати підприємства, структура витрат, управління витратами, фінансові результати, прибутковість, СVP-аналіз, маржинальний дохід, оптимізація витрат.

В умовах посилення конкурентного тиску, зростання вартості ресурсів, енергетичної нестабільності та високої макроекономічної невизначеності особливої актуальності набуває проблема ефективного управління формуванням витрат підприємства та оптимізації їх структури. Саме витрати визначають рівень собівартості, цінову конкурентоспроможність продукції, фінансову стійкість і здатність підприємства забезпечувати стабільну прибутковість у коротко- та довгостроковій перспективі. За таких умов традиційні підходи до управління витратами потребують удосконалення з урахуванням сучасних аналітичних і управлінських інструментів.

Метою магістерської роботи є поглиблення теоретичних засад та розробка науково-практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління формуванням витрат підприємства та оптимізації їх структури на основі сучасних методів фінансового аналізу.

Об'єктом дослідження є процеси формування та управління витратами підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів управління формуванням витрат та оптимізації їх структури з метою підвищення прибутковості діяльності підприємства.

У теоретичній частині роботи розкрито економічну сутність витрат та їх роль у забезпеченні фінансових результатів діяльності підприємства; узагальнено наукові підходи до класифікації витрат як методичної основи їх планування та оптимізації; обґрунтовано методичні засади управління формуванням витрат у системі фінансового менеджменту підприємства.

У розрахунково-аналітичній частині здійснено комплексний аналіз ефективності управління витратами ТОВ «Кононівський елеватор», зокрема оцінено динаміку та структуру витрат за 2022–2024 роки, досліджено вплив витрат на формування фінансових результатів і прибутковість підприємства, проведено факторний аналіз фінансового результату. На основі CVP-аналізу визначено поріг рентабельності, запас фінансової стійкості та рівень операційного важеля, що дало змогу обґрунтувати резерви підвищення маржинальності та напрями оптимізації структури витрат.

Практичне значення дослідження полягає в можливості використання запропонованих рекомендацій у діяльності елеваторних та інших підприємств агропромислового комплексу з метою підвищення ефективності управління витратами, зміцнення фінансової стійкості та забезпечення сталого розвитку в умовах нестабільного економічного середовища.

SUMMARY

Filonenko M.M. Management of enterprise cost formation and optimization of their structure. Manuscript. Master's thesis for the second (master's) level of higher education in the specialty 072 " Finance, banking, insurance and stock market " in the educational-professional program "Finance, Banking and Insurance", National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic", Poltava, 2026.

The work contains 68 pages, 14 tables, 12 figures, and a list of references including 54 sources.

Keywords: enterprise costs, cost structure, cost management, financial results, profitability, CVP analysis, contribution margin, cost optimization.

In the context of intensified competitive pressure, rising resource costs, energy instability, and heightened macroeconomic uncertainty, the issue of effective management of enterprise cost formation and optimization of their structure becomes particularly relevant. Costs largely determine the level of production cost, price competitiveness of products, financial sustainability, and the enterprise's ability to ensure stable profitability in both the short and long term. Under such conditions, traditional approaches to cost management require improvement through the application of modern analytical and managerial tools.

The purpose of the master's thesis is to deepen the theoretical foundations and to develop scientific and practical recommendations aimed at enhancing the efficiency of enterprise cost formation management and optimizing cost structure based on contemporary methods of financial analysis.

The object of the study is the processes of cost formation and cost management of an enterprise.

The subject of the study is the set of theoretical, methodological, and practical aspects of managing cost formation and optimizing cost structure in order to increase enterprise profitability.

In the theoretical part of the thesis, the economic essence of costs and their role in ensuring the financial results of enterprise activity are revealed; scientific approaches to cost classification as a methodological basis for planning and optimization are generalized; and the methodological principles of cost formation management within the system of enterprise financial management are substantiated.

The analytical and calculation part provides a comprehensive analysis of the effectiveness of cost management at LLC “Kononivskiy Elevator.” In particular, the dynamics and structure of costs for 2022–2024 are assessed; the impact of costs on the formation of financial results and enterprise profitability is examined; and a factor analysis of financial performance is conducted. Based on CVP analysis, the break-even point, margin of safety, and operating leverage are determined, which made it possible to substantiate reserves for increasing contribution margin and to outline directions for optimizing the cost structure.

The practical significance of the study lies in the possibility of applying the proposed recommendations in the activities of elevator enterprises and other entities of the agro-industrial complex in order to improve the efficiency of cost management, strengthen financial sustainability, and ensure sustainable development under conditions of an unstable economic environment.

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Магістерська робота

на тему «Управління формуванням витрат підприємства та оптимізація їх структури»

Виконала: студентка 6-го курсу, групи 601-ЕФ
Спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»

за освітньо-професійною програмою «Фінанси,
банківська справа та страхування»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Філоненко М.М.

Керівник: к.е.н., доцент Крекотень І.М.

Рецензент: головний бухгалтер ТОВ «Кононівський
елеватор» Михайлова О.В.

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень із
праць інших авторів без відповідних посилань
Філоненко М.М.

Підтверджую достовірність даних, використаних
у роботі

Філоненко М.М.

Полтава, 2026 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.1. Економічна сутність витрат та їх роль у забезпеченні фінансових результатів діяльності підприємства	8
1.2. Класифікація витрат підприємства як основа їх планування та оптимізації.....	15
1.3. Методичні основи управління формуванням витрат підприємства.	22
Висновки до розділу 1.....	27
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ВИТРАТ ТОВ «КОНОНІВСЬКИЙ ЕЛЕВАТОР»	29
2.1. Дослідження сучасних методів оцінювання ефективності управління формуванням витрат підприємства	29
2.2. Оцінювання динаміки та структури витрат ТОВ «Кононівський елеватор».....	34
2.3. Аналіз впливу витрат на прибутковість діяльності підприємства ...	42
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ЇХ СТРУКТУРИ	48
3.1. Оптимізація структури витрат ТОВ «Кононівський елеватор» на основі аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток»	48
3.2. Напрями підвищення ефективності управління формуванням витрат підприємства.....	54

				МР 601-ЕФ 12176661						
	П. І. Б.	Підпис	Дата							
<i>Розроб.</i>	<i>Філоненко М.М.</i>			Управління формуванням витрат підприємства та оптимізація їх структури						
<i>Перевір.</i>	<i>Крекотень І.М.</i>									
<i>Н. Контр.</i>	<i>Крекотень І.М.</i>									
<i>Затверд.</i>	<i>Свистун Л.А.</i>									
				<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;">Літ.</td> <td style="width: 25%;">Арк.</td> <td style="width: 50%;">Аркушів</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">68</td> </tr> </table> Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування	Літ.	Арк.	Аркушів	3	3	68
Літ.	Арк.	Аркушів								
3	3	68								

ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ	68

				МР 601-ЕФ 12176661			
	П. І. Б.	Підпис	Дата				
<i>Розроб.</i>	<i>Філоненко М.М.</i>			<i>Управління формуванням витрат підприємства та оптимізація їх структури</i>	Літ.	Арк.	Аркушів
<i>Перевір.</i>	<i>Крекотень І.М.</i>					4	68
<i>Н. Контр.</i>	<i>Крекотень І.М.</i>				<i>Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування</i>		
<i>Затверд.</i>	<i>Свистун Л.А.</i>						

ВСТУП

У сучасних умовах функціонування підприємств, що характеризуються зростанням конкуренції, нестабільністю ринкового середовища, підвищенням цін на ресурси та посиленням впливу макроекономічних ризиків, особливої актуальності набуває проблема ефективного управління витратами. Витрати є однією з ключових економічних категорій, що безпосередньо впливають на фінансові результати діяльності підприємства, рівень його прибутковості, конкурентоспроможність і стійкість розвитку. Саме тому управління процесами формування витрат та оптимізація їх структури слід розглядати як один із пріоритетних напрямів сучасного фінансового та стратегічного менеджменту підприємства.

В умовах обмеженості фінансових ресурсів, коливань попиту, зростання енергетичних і логістичних витрат традиційні підходи до контролю та скорочення витрат часто виявляються недостатньо результативними. Це зумовлює необхідність поглиблення теоретичних засад управління витратами та впровадження сучасного інструментарію їх аналізу, планування й оптимізації з урахуванням взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток», особливостей галузевої специфіки та стратегічних цілей розвитку підприємства. Особливої ваги набуває поєднання методів фінансового аналізу з інструментами управлінського та стратегічного менеджменту, що дозволяє не лише мінімізувати витрати, а й забезпечити зростання маржинальності та ефективності господарської діяльності.

Проблематика економічної сутності витрат, їх класифікації, методів планування та оптимізації широко висвітлена у працях вітчизняних і зарубіжних науковців. У наукових дослідженнях розглядаються підходи до формування витрат, фактори їх виникнення, інструменти контролю та аналізу впливу витрат на фінансові результати підприємства. Водночас значна частина наукових розробок має узагальнений або теоретичний характер і недостатньо враховує практичні аспекти управління витратами конкретних підприємств з

урахуванням їх виробничо-технологічних особливостей. Це обумовлює потребу в подальших дослідженнях, спрямованих на адаптацію сучасних методів управління витратами до умов діяльності реальних суб'єктів господарювання.

Метою магістерської роботи є поглиблення теоретичних засад та розробка науково-практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління формуванням витрат підприємства та оптимізації їх структури на основі сучасних методів фінансово-економічного аналізу.

Для досягнення поставленої мети в роботі передбачено розв'язання таких завдань:

- розкрити економічну сутність витрат та визначити їх роль у забезпеченні фінансових результатів діяльності підприємства;
- узагальнити класифікаційні підходи до витрат як основу їх планування та оптимізації;
- дослідити методичні основи управління формуванням витрат підприємства;
- проаналізувати сучасні методи оцінювання ефективності управління витратами;
- здійснити оцінювання динаміки та структури витрат ТОВ «Кононівський елеватор»;
- проаналізувати вплив витрат на прибутковість діяльності підприємства;
- застосувати аналіз взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток» для оптимізації структури витрат підприємства;
- обґрунтувати напрями підвищення ефективності управління формуванням витрат підприємства.

Об'єктом дослідження є процеси формування та управління витратами підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів управління формуванням витрат та оптимізації їх структури в діяльності підприємства.

Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, зокрема аналіз і синтез, індукція і дедукція, порівняння, економіко-статистичні методи, аналіз динаміки та структури, факторний аналіз, СVP-аналіз, а також інструменти управлінського й стратегічного аналізу.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, нормативно-правові акти України, фінансова звітність ТОВ «Кононівський елеватор», статистичні матеріали та аналітичні огляди.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості використання запропонованих рекомендацій у діяльності підприємств з метою підвищення ефективності управління витратами, оптимізації їх структури та забезпечення зростання фінансових результатів у довгостроковій перспективі.

Результати дослідження апробовані на XVIII Міжнародній науково-практичній конференції «Академічна й університетська наука: результати та перспективи» (09 – 12 грудня 2025 року, м. Полтава).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність витрат та їх роль у забезпеченні фінансових результатів діяльності підприємства

У сучасних умовах господарювання, що характеризуються зростанням конкурентного тиску, нестабільністю ринкового середовища та підвищенням вимог до ефективності використання ресурсів, особливої ваги набуває проблема формування та управління витратами підприємства. Витрати є об'єктивною економічною категорією, що відображає процес споживання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів у ході здійснення виробничо-господарської діяльності та безпосередньо впливає на рівень фінансових результатів і загальну ефективність функціонування підприємства [1].

Економічна сутність витрат полягає у вартісному вираженні ресурсів, залучених у процес створення продукції, виконання робіт або надання послуг. Саме через систему витрат формується собівартість, визначається ціна реалізації, забезпечується відтворення виробничого потенціалу та створюються передумови для отримання прибутку. Від рівня, структури та динаміки витрат значною мірою залежить фінансова стійкість підприємства, його платоспроможність, інвестиційна привабливість і здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

У науковій літературі категорія «витрати» розглядається як багатогранне економічне явище, що відображає процес використання ресурсів у ході виробничо-господарської діяльності підприємства. Її економічна сутність полягає у грошовому вираженні вартості спожитих ресурсів, необхідних для забезпечення безперервності виробництва, реалізації продукції та досягнення запланованих фінансових результатів [2]. Узагальнення теоретичних джерел

дозволяє виокремити кілька основних підходів до визначення сутності витрат підприємства (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Наукові підходи до визначення сутності витрат підприємства

* Складено автором за даними [2-25]

У межах ресурсно-виробничого підходу витрати підприємства розглядаються як сукупність спожитих у процесі виробництва ресурсів, зокрема матеріальних, трудових та енергетичних. Основний акцент робиться на фізичному споживанні факторів виробництва та їх ролі у відтворювальному процесі. Такий підхід дозволяє оцінити ресурсомісткість продукції та ефективність використання виробничого потенціалу підприємства.

Фінансовий підхід інтерпретує витрати як вартісне вираження використаних ресурсів, що забезпечує можливість їх кількісного вимірювання та фінансового контролю. Витрати у цьому контексті відображають грошові потоки, пов'язані з господарською діяльністю, і є основою для аналізу платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості підприємства.

З позицій економічного підходу витрати трактуються як результат цільового використання ресурсів у межах певного виду діяльності, що

супроводжується зменшенням економічних вигод підприємства. Витрати розглядаються у взаємозв'язку з формуванням фінансового результату та ефективністю господарювання, що дозволяє оцінювати їх вплив на прибутковість і економічну доцільність управлінських рішень.

Бухгалтерський підхід ґрунтується на нормативно визначеному розумінні витрат як зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до скорочення власного капіталу підприємства. У центрі уваги перебуває порядок визнання, оцінювання та відображення витрат у фінансовій звітності, що забезпечує достовірність фінансової інформації та її порівнюваність у часі.

В управлінському підході витрати виступають ключовим інформаційним інструментом прийняття управлінських рішень. Основна увага приділяється деталізації витрат за об'єктами калькулювання, центрами відповідальності та процесами з метою планування, контролю та оптимізації. Такий підхід орієнтований на підвищення ефективності діяльності підприємства в коротко- та довгостроковій перспективі.

Маркетинговий підхід розглядає витрати як один з базових чинників формування цінової політики підприємства. У цьому контексті витрати визначають мінімально допустимий рівень ціни продукції, тоді як кінцеве ціноутворення залежить від попиту та конкурентного середовища. Аналіз витрат використовується для вибору цінових стратегій та забезпечення конкурентоспроможності продукції.

Аналітичний підхід акцентує увагу на взаємозв'язку витрат із фінансовими результатами діяльності підприємства. Витрати розглядаються як один із ключових факторів формування собівартості та прибутку, що зумовлює необхідність їх системного аналізу, контролю та оптимізації. Цей підхід є основою для виявлення внутрішніх резервів підвищення ефективності господарювання.

Нормативно-правовий підхід визначає витрати відповідно до вимог національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності. Його особливістю є чітка регламентація умов визнання та оцінювання

витрат, що забезпечує єдність облікової практики, прозорість фінансової інформації та відповідність діяльності підприємства чинному законодавству.

Трактування економічної сутності витрат підприємства у відповідності до окреслених наукових підходів наведено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Наукові підходи до трактування економічної сутності витрат підприємства

Підхід 1	Узагальнене трактування витрат 2	Автор / джерело 3
1. Ресурсний підхід	Витрати розглядаються як сукупність ресурсів, фактично спожитих у процесі виробництва продукції, виконання робіт або надання послуг, незалежно від форми їх оплати.	Ф. Ф. Бутинець [3]
	Витрати відображають участь підприємства у відтворювальному процесі та акумулюють усі види ресурсів, використаних у виробничій діяльності.	І. А. Волкова [4]
	Витрати є сумарним вираженням використаних факторів виробництва, що залучаються для створення товарів і послуг.	М. С. Пушкар [5]
2. Фінансовий підхід	Витрати трактуються як грошове відображення використання матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів у межах господарської діяльності.	І. А. Бланк [6]
	Витрати визначаються як вартісна оцінка ресурсів, задіяних підприємством для досягнення його виробничо-господарських цілей.	В. П. Климко, Л. О. Нестеренко [7], А.М. Поддєрьогін [8]
3. Економічний підхід	Витрати виникають у процесі цілеспрямованого використання ресурсів і проявляються через зменшення економічних вигод підприємства.	Економічний словник [9]
	Витрати ототожнюються з сукупними витратами живої та уречевленої праці, необхідними для здійснення господарської діяльності.	Ю. С. Цал-Цалко [10]
4. Бухгалтерський підхід	Витрати інтерпретуються як зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до скорочення власного капіталу підприємства.	Н. В. Прохар [11], В. В. Кулішов [12]
	Витрати розглядаються як ключовий об'єкт фінансового обліку, що потребує чіткого регламентування порядку їх відображення та розподілу.	В. С. Лень [13], О. І. Коблянська [14]
	Витрати пов'язуються зі споживанням ресурсів у процесі формування доходу підприємства.	Г. В. Нашкерська [15]
5. Управлінський підхід	Витрати виступають базовою інформаційною категорією управлінського обліку, необхідною для оцінювання ефективності діяльності та прийняття управлінських рішень.	В. Г. Козак [16]
	Для цілей управління витрати доцільно розглядати через категорію «затрати», що відображає зменшення економічних вигод у звітному періоді.	Л. В. Нападовська [17]

Продовження табл. 1.1

1	2	3
6. Маркетинговий підхід	Витрати розглядаються як ключовий інструмент формування цінової політики підприємства, оскільки саме вони визначають нижню межу ціни, тоді як верхню межу обумовлює платоспроможний попит. У межах маркетингового аналізу витрати класифікуються залежно від етапу ціноутворення та стратегічних цілей підприємства.	С.С. Гаркавенко [18]
7. Аналітичний підхід	Витрати визначаються як вартісна оцінка фактично залучених і використаних ресурсів, необхідних для досягнення визначених цілей господарської діяльності підприємства.	А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, А. А. Турило [19]
	Собівартість продукції та прибуток перебувають у зворотній залежності, що зумовлює вирішальну роль витрат у формуванні фінансових результатів підприємства.	Н. А. Іващенко [20]
	Ефективність діяльності підприємства визначається співвідношенням доходів і витрат, що актуалізує необхідність постійного контролю та оптимізації витрат з метою недопущення їх перевищення над доходами.	Р. М. Циган, О. С. Савченко [21]
8. Нормативно-правовий підхід	Витрати ідентифікуються як зменшення активів або зростання зобов'язань, що спричиняє скорочення власного капіталу підприємства, за умови можливості їх достовірної оцінки та відсутності зв'язку з розподілом капіталу між власниками.	НП(С)БО 16 [22], НП(С)БО 1 [23]
	Витрати трактуються як зменшення економічних вигод у звітному періоді у формі вибуття активів або виникнення зобов'язань, що призводить до зменшення капіталу підприємства та не пов'язане з його розподілом між учасниками.	МСФЗ [24]

* Систематизовано автором

Таким чином, економічна сутність витрат розкривається через їх подвійний характер: з одного боку, вони відображають необхідні втрати ресурсів у процесі діяльності, а з іншого – є ключовим чинником формування доходів, прибутку та фінансової стійкості підприємства. Це зумовлює необхідність комплексного підходу до дослідження витрат як об'єкта фінансового аналізу й управління.

Роль витрат у забезпеченні фінансових результатів діяльності підприємства проявляється через їх вплив на показники прибутковості, рентабельності та грошових потоків. Раціональне управління витратами

дозволяє не лише мінімізувати втрати ресурсів, а й оптимізувати їх структуру відповідно до стратегічних цілей розвитку підприємства. У цьому контексті особливої актуальності набуває дослідження економічної природи витрат, їх функціонального призначення та взаємозв'язку з фінансовими результатами, що створює теоретичне підґрунтя для обґрунтування ефективних управлінських рішень [25].

Фінансовий результат діяльності підприємства формується як різниця між доходами та витратами, що зумовлює ключову роль витрат у механізмі створення прибутку або виникнення збитків. За однакових обсягів доходів рівень і структура витрат стають визначальними чинниками прибутковості, фінансової стійкості та здатності підприємства до самофінансування [26]. Надмірне зростання витрат або їх нерациональна структура призводять до звуження фінансового результату, тоді як оптимізація витрат створює умови для підвищення рентабельності та конкурентоспроможності. Загальна схема впливу витрат на формування фінансових результатів діяльності представлена на рисунку 1.2.

Особливого значення набуває структурний аспект витрат. Співвідношення між постійними та змінними витратами визначає рівень операційного ризику та чутливість прибутку до змін обсягів виробництва і реалізації. Висока частка постійних витрат підвищує ризик фінансової нестабільності в умовах скорочення попиту, тоді як збалансована структура витрат забезпечує гнучкість діяльності підприємства та адаптацію до змін ринкового середовища. У цьому контексті управління витратами спрямоване не лише на їх скорочення, а на формування економічно обґрунтованого рівня, що відповідає стратегічним цілям розвитку підприємства.

Витрати відіграють вирішальну роль і в процесі ціноутворення, оскільки формують нижню межу ціни продукції або послуг. Неможливість покриття витрат за рахунок доходів від реалізації означає втрату економічного сенсу господарської діяльності. Водночас ефективне управління витратами дозволяє

підприємству застосовувати гнучкі цінові стратегії, розширювати ринки збуту та підвищувати свою позицію в конкурентному середовищі.

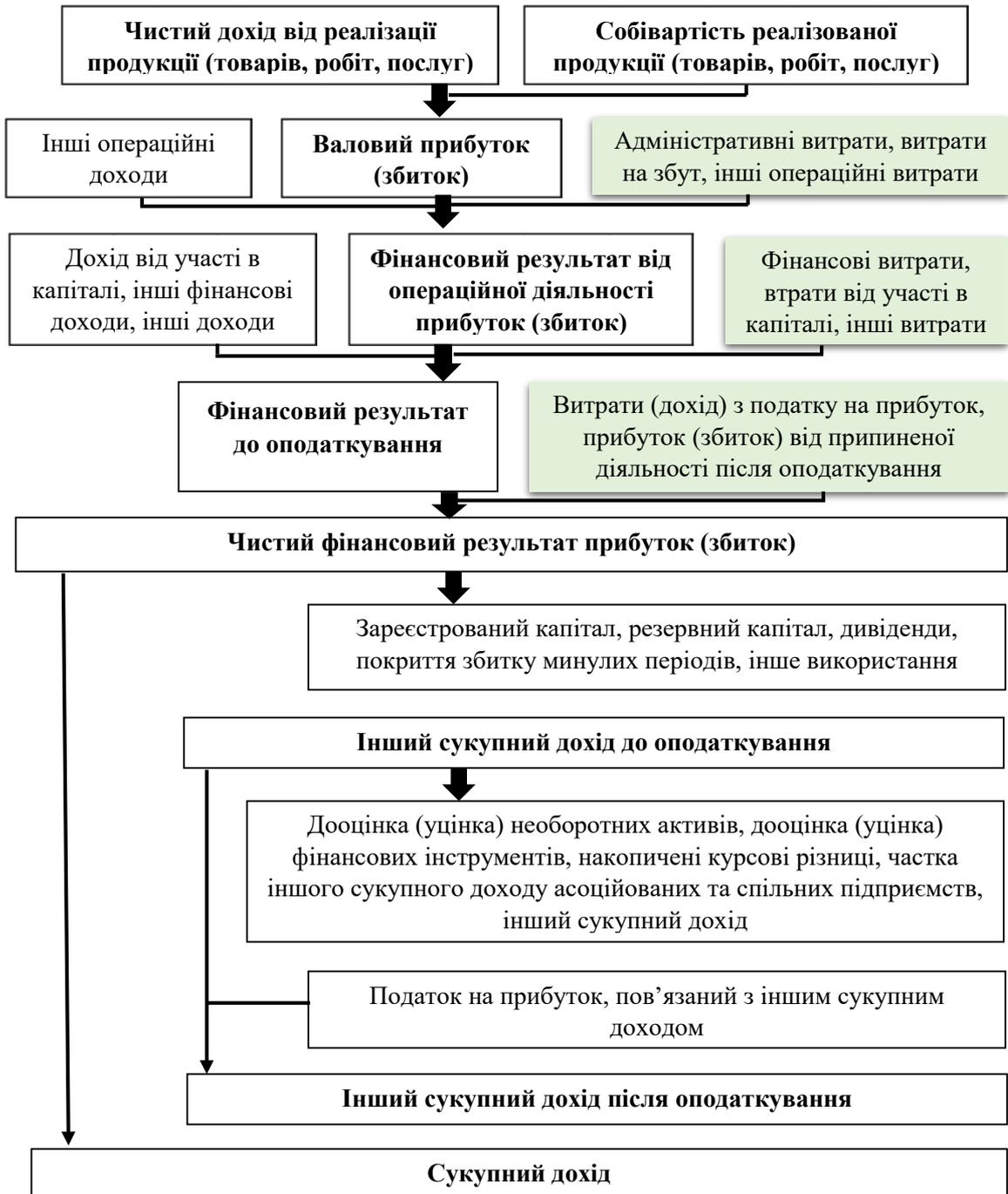

Рис. 1.2. Модель впливу витрат на формування фінансових результатів діяльності підприємства

* Складено автором

З позицій фінансового менеджменту витрати є також інструментом впливу на показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості.

Оптимізація витрат сприяє вивільненню фінансових ресурсів, які можуть бути спрямовані на інвестиційну діяльність, модернізацію виробництва або інноваційний розвиток. Таким чином, витрати виступають не лише елементом обліку чи калькулювання, а стратегічним чинником забезпечення довгострокової ефективності та стійкого розвитку підприємства.

1.2. Класифікація витрат підприємства як основа їх планування та оптимізації

Ефективне планування та оптимізація витрат підприємства неможливі без їх чіткої систематизації та економічно обґрунтованої класифікації. Класифікація витрат виступає методологічною основою управління витратами, оскільки дозволяє структурувати їх за різними ознаками, визначити фактори формування, оцінити вплив на фінансові результати та обґрунтувати управлінські рішення щодо їх скорочення або перерозподілу. Класифікація витрат підприємств наведена в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Класифікація витрат підприємства		
<i>Ознака класифікації</i>	<i>Види витрат</i>	<i>Економічна характеристика</i>
1	2	3
<i>За економічним змістом</i>	Матеріальні витрати	Витрати на сировину, матеріали, паливо, енергію та інші матеріальні ресурси
	Витрати на оплату праці	Оплата праці основного та допоміжного персоналу
	Відрахування на соціальні заходи	Єдиний соціальний внесок та інші обов'язкові нарахування
	Амортизаційні витрати	Витрати, пов'язані з поступовим перенесенням вартості основних засобів
	Інші операційні витрати	Адміністративні, господарські та інші поточні витрати
<i>За функціональним призначенням</i>	Виробничі	Витрати, безпосередньо пов'язані з виготовленням продукції або наданням послуг
	Адміністративні	Витрати на управління та обслуговування діяльності підприємства
	Витрати на збут	Витрати, пов'язані з реалізацією продукції

Продовження табл. 1.2

1	2	3
<i>За способом включення до собівартості</i>	Прямі	Витрати, що безпосередньо відносяться на конкретний об'єкт калькулювання
	Непрямі	Витрати, які потребують розподілу між об'єктами калькулювання
<i>За поведінкою відносно обсягу діяльності</i>	Постійні	Витрати, що не змінюються в короткостроковому періоді при зміні обсягів діяльності
	Змінні	Витрати, величина яких змінюється пропорційно або непропорційно до обсягів діяльності
<i>За ступенем контролю</i>	Контрольовані	Витрати, на які може впливати управлінський персонал
	Неконтрольовані	Витрати, які не залежать від управлінських рішень
<i>За періодичністю виникнення</i>	Поточні	Регулярні витрати, що виникають у процесі діяльності
	Одноразові	Витрати, що мають разовий або нерегулярний характер
<i>За значенням для прийняття рішень</i>	Релевантні	Витрати, що змінюються залежно від обраного управлінського рішення
	Нерелевантні	Витрати, які не впливають на вибір альтернатив
<i>За відношенням до звітного періоду</i>	Витрати звітного періоду	Витрати, віднесені на результати поточного періоду
	Витрати майбутніх періодів	Витрати, що підлягають розподілу в наступних періодах

* Систематизовано автором на основі [7, 10, 17, 22, 27]

Узагальнена класифікація витрат підприємства створює методичну основу для їх планування, аналізу та оптимізації. Вона дозволяє системно оцінювати витрати з різних управлінських позицій, забезпечує інформаційну підтримку процесів бюджетування та контролю, а також сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності діяльності підприємства.

Таким чином, системна класифікація витрат підприємства є не лише теоретичним узагальненням, а й практичним інструментом формування ефективної системи планування та оптимізації витрат. Розмежування витрат за економічним змістом, функціональним призначенням, поведінкою відносно обсягів діяльності та управлінською значущістю дозволяє обґрунтовано

формуванню бюджетів, визначати пріоритетні напрями скорочення витрат і прогнозувати їх вплив на фінансові результати. Саме на основі класифікації стає можливим ідентифікувати релевантні витрати, оцінити ступінь їх контрольованості та виявити внутрішні резерви оптимізації без загрози порушення виробничих процесів. У цьому контексті класифікація витрат виступає методологічним підґрунтям для побудови системи планування, що забезпечує баланс між економією ресурсів, фінансовою стійкістю підприємства та досягненням його стратегічних цілей.

Планування витрат є ключовим елементом системи фінансового менеджменту підприємства, оскільки забезпечує раціональний розподіл ресурсів, узгодження виробничих можливостей із фінансовими цілями та формування передумов для досягнення запланованих фінансових результатів. Ефективність планування витрат безпосередньо залежить від обґрунтованого вибору методів, які мають враховувати галузеву специфіку, масштаб діяльності підприємства, рівень стабільності зовнішнього середовища та стратегічні орієнтири розвитку.

У практиці фінансового управління застосовується сукупність традиційних і сучасних методів планування витрат, кожен з яких має власні переваги та обмеження (рис. 1.3).

Нормативний метод передбачає планування витрат на основі встановлених норм споживання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Кошторисний метод ґрунтується на складанні кошторисів витрат за окремими підрозділами, видами діяльності або центрами відповідальності. Планування на основі фактичних даних (індексний метод) полягає у використанні показників витрат попередніх періодів із коригуванням на прогнозні зміни обсягів виробництва, цін, тарифів і технологічних умов. Маржинальний підхід до планування витрат базується на поділі витрат на змінні та постійні та використовується для прийняття управлінських рішень у короткостроковому періоді. Бюджетування як сучасний метод планування витрат передбачає формування системи взаємопов'язаних бюджетів (виробничих, адміністративних, інвестиційних тощо) та забезпечує комплексний підхід до

управління витратами. Стратегічне планування витрат орієнтоване на довгострокову перспективу та пов'язане з формуванням конкурентних переваг підприємства.

Рис. 1.3. Методи планування витрат підприємства

На основі узагальнення наукових підходів можна представити переваги та обмеження кожного із зазначених методів (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Методи планування витрат підприємства: сутність, переваги та обмеження

Метод планування витрат	Сутність методу	Переваги	Обмеження
1	2	3	4
Нормативний метод	Планування витрат на основі встановлених норм споживання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів з урахуванням технологічних параметрів виробництва	Забезпечує ресурсну дисципліну; полегшує контроль за відхиленнями; сприяє раціональному використанню ресурсів	Потребує постійного оновлення нормативів; обмежено враховує вплив ринкових змін
Кошторисний метод	Формування детальних кошторисів витрат за	Підвищує адресну відповідальність;	Є трудомістким; можливе

Продовження табл. 1.3

1	2	3	4
	підрозділами, видами діяльності або центрами відповідальності	забезпечує детальний контроль витрат; зручний для внутрішнього аналізу	дублювання витрат між підрозділами
Індексний (екстраполяційний) метод	Планування витрат на основі фактичних показників попередніх періодів із коригуванням на прогнозні індекси змін	Простий у застосуванні; потребує мінімальних аналітичних ресурсів; швидкий у реалізації	Закріплює неефективну структуру витрат; обмежено стимулює оптимізацію
Маржинальний метод	Планування витрат із поділом їх на змінні та постійні для оцінювання впливу обсягів діяльності на фінансові результати	Дає змогу аналізувати точку беззбитковості; ефективний для короткострокових рішень; підвищує гнучкість управління	Не враховує стратегічних аспектів; обмежений у довгостроковому плануванні
Бюджетування	Комплексне планування витрат шляхом формування системи взаємопов'язаних бюджетів підприємства	Забезпечує узгодження цілей; підвищує фінансову прозорість; сприяє контролю та оптимізації витрат	Вимагає розвинутої системи управлінського обліку; є затратним у впровадженні
Стратегічне планування витрат	Орієнтація на довгострокову оптимізацію структури витрат з урахуванням конкурентних переваг і ланцюга створення вартості	Сприяє сталому розвитку; підвищує конкурентоспроможність; орієнтоване на інновації	Високий рівень невизначеності; складність прогнозування результатів

* Систематизовано автором на основі [28, 29, 30]

Таким чином, застосування сукупності методів планування витрат із урахуванням специфіки діяльності підприємства забезпечує підвищення обґрунтованості управлінських рішень, створює передумови для оптимізації витрат і сприяє досягненню сталих фінансових результатів у довгостроковій перспективі.

Застосування різноманітних методів планування витрат дає змогу підприємству сформулювати обґрунтовані орієнтири щодо обсягів і структури

використання ресурсів, забезпечити координацію фінансових рішень та підвищити прозорість управління витратами. Водночас саме по собі планування не гарантує досягнення оптимального рівня витрат, особливо в умовах динамічних змін зовнішнього середовища, коливань ринкової кон'юнктури та зростання конкурентного тиску. Планові показники можуть зберігати неефективні елементи витратної структури або не враховувати внутрішні резерви підвищення результативності господарської діяльності.

У цьому контексті особливої актуальності набуває оптимізація витрат як наступний етап управління, спрямований не лише на обмеження їх абсолютного рівня, а передусім на раціоналізацію структури витрат, підвищення віддачі від використаних ресурсів і забезпечення стійкого зростання фінансових результатів підприємства. Оптимізація витрат передбачає системний аналіз доцільності понесених витрат, виявлення неефективних та надлишкових елементів, а також пошук управлінських рішень, що дозволяють досягти балансу між економією ресурсів і збереженням необхідного рівня якості продукції та послуг [31, 32]. Саме ці аспекти становлять зміст наступного підпункту, присвяченого дослідженню інструментів і напрямів оптимізації витрат підприємства.

Оптимізація витрат підприємства є комплексним управлінським процесом, спрямованим на досягнення економічно обґрунтованого співвідношення між обсягами споживаних ресурсів і результатами господарської діяльності. На відміну від простого скорочення витрат, оптимізація передбачає раціоналізацію їх структури з урахуванням стратегічних цілей підприємства, особливостей виробничо-господарської діяльності та умов функціонування на ринку. Її реалізація сприяє не лише зниженню витрат, а й формуванню стійкої фінансової основи для зростання прибутковості та забезпечення стабільного розвитку підприємства. Методи оптимізації витрат підприємства, систематизовані на основі аналізу наукових джерел, а також їх порівняльний аналіз представлені в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Методи оптимізації витрат підприємства: сутність, інструменти та очікуваний ефект

Метод оптимізації витрат	Сутність методу	Основні інструменти реалізації	Очікуваний економічний ефект
Функціонально-вартісний аналіз	Оцінювання доцільності витрат з позиції їх внеску у створення споживчої цінності продукції або послуг	Декомпозиція функцій, аналіз витрат за функціями, порівняння альтернативних рішень	Усунення непродуктивних витрат, зниження собівартості без втрати якості
Нормативний метод управління витратами	Регламентація споживання ресурсів шляхом установлення економічно обґрунтованих норм	Норми матеріальних, трудових і енергетичних витрат, контроль відхилень	Підвищення ресурсної дисципліни, зменшення перевитрат
Процесна оптимізація витрат	Раціоналізація бізнес-процесів з метою усунення дублювання операцій і скорочення непродуктивних витрат	Реінжиніринг бізнес-процесів, процесні карти, KPI	Скорочення операційних витрат, підвищення продуктивності
Оптимізація структури витрат	Перерозподіл співвідношення між постійними і змінними витратами для підвищення гнучкості	Аутсорсинг, оренда замість придбання активів, змінні форми оплати праці	Зменшення фінансових ризиків, підвищення адаптивності до змін попиту
Бюджетування та контроль витрат	Планування витрат за центрами відповідальності з подальшим контролем виконання	Операційні бюджети, аналіз відхилень, система відповідальності	Підвищення керованості витрат, запобігання необґрунтованим витратам
Цифровізація управління витратами	Автоматизація обліку, планування та аналізу витрат на основі цифрових рішень	ERP-системи, управлінський облік, аналітичні платформи	Зниження адміністративних витрат, підвищення прозорості витрат
Ресурсозберігаючі заходи	Підвищення ефективності використання матеріальних, енергетичних і трудових ресурсів	Енергозбереження, модернізація обладнання, оптимізація технологій	Довгострокове зниження собівартості, підвищення конкурентоспроможності
Стратегічне управління витратами	Узгодження витратної політики з довгостроковими цілями розвитку підприємства	Стратегічне планування, аналіз ланцюга створення вартості	Формування стійкої фінансової моделі розвитку

* Систематизовано автором на основі [33, 34, 35]

Представлені методи оптимізації витрат мають взаємодоповнювальний характер і повинні застосовуватися комплексно. Їх поєднання дозволяє не лише скоротити витрати у короткостроковому періоді, а й сформувати стійку систему управління витратами, орієнтовану на підвищення фінансових результатів і довгострокову конкурентоспроможність підприємства.

1.3. Методичні основи управління формуванням витрат підприємства

Управління формуванням витрат підприємства є складним багатоаспектним процесом, що ґрунтується на системному застосуванні методичних підходів до планування, обліку, аналізу, контролю та регулювання витрат на всіх етапах господарської діяльності. Витрати, будучи ключовим елементом собівартості продукції та визначальним чинником фінансових результатів, потребують цілеспрямованого управлінського впливу з метою забезпечення економічної ефективності, конкурентоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

У сучасних умовах зростання ресурсних обмежень, нестабільності ринкового середовища та посилення конкуренції традиційні підходи до управління витратами виявляються недостатніми. Це зумовлює необхідність формування методичної бази управління витратами, яка поєднує інструменти фінансового та управлінського обліку, економічного аналізу, бюджетування, нормування та стратегічного планування. Такий підхід дозволяє не лише фіксувати фактичний рівень витрат, а й активно впливати на процес їх формування, забезпечуючи раціональне використання ресурсів.

Методичні основи управління формуванням витрат передбачають визначення цілей і принципів управління, вибір адекватних методів планування та контролю, ідентифікацію центрів відповідальності, а також використання аналітичних інструментів для оцінювання ефективності витрат. Важливим елементом є інтеграція процесів управління витратами з фінансовою стратегією

підприємства, що дозволяє узгодити короткострокові рішення з довгостроковими цілями розвитку.

Характерні ознаки управління витратами підприємства з точки зору системного підходу представлено на рисунку 1.4.

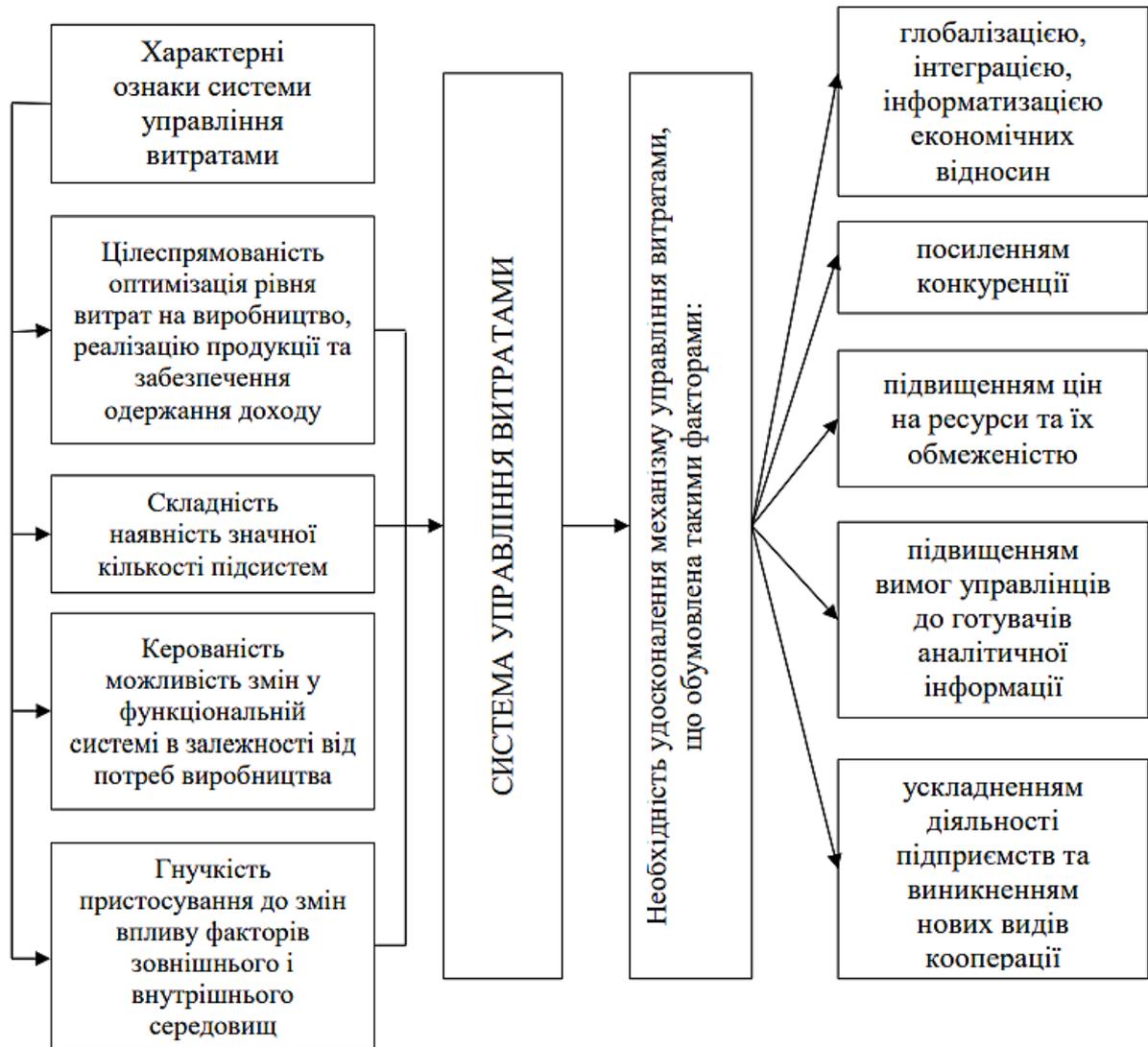

Рис. 1.4. Система управління витратами підприємства: характерні ознаки та фактори впливу

* Складено автором за даними [36, 37]

Ефективна система управління витратами підприємства має формуватися на основі чітко визначених принципів, дотримання яких забезпечує її цілісність, результативність та адаптивність до змін внутрішнього і

зовнішнього середовища. Саме принципи управління витратами визначають логіку прийняття управлінських рішень, спрямованих на раціональне використання ресурсів, досягнення фінансової рівноваги та підвищення конкурентоспроможності підприємства. До ключових принципів, на яких повинна ґрунтуватися ефективна система управління витратами, належать наступні (рис. 1.5).

Рис. 1.5. Систематизовані принципи управління витратами підприємства

* Складено автором за даними [36, 37]

У сучасних умовах господарювання управління витратами не може зводитися виключно до їх механічного скорочення. Воно повинно бути орієнтоване на оптимізацію структури витрат з урахуванням стратегічних цілей підприємства, забезпечення безперервності виробничого процесу, дотримання стандартів якості та економічної доцільності. Це зумовлює необхідність комплексного підходу до формування системи управління витратами, яка поєднує планування, облік, аналіз, контроль і регулювання витрат у єдиному управлінському циклі.

Принципи управління витратами виступають методологічною основою для розробки та впровадження відповідних інструментів і методів управління, а також для оцінювання ефективності прийнятих рішень. Вони забезпечують узгодженість між оперативними та стратегічними цілями підприємства, підвищують прозорість витратних процесів і сприяють формуванню відповідальності за використання ресурсів на всіх рівнях управління.

Управління формуванням витрат підприємства доцільно розглядати як цілісний циклічний процес, що охоплює послідовні та взаємопов'язані етапи прийняття управлінських рішень. Така схема забезпечує системний вплив на рівень, структуру та динаміку витрат і спрямована на досягнення запланованих фінансових результатів (рис. 1.6).

Розроблена методична схема управління формуванням витрат підприємства відображає комплексний і системний підхід до організації витратних процесів, що охоплює взаємопов'язані етапи планування, обліку, аналізу, контролю та регулювання витрат. Її застосування дозволяє забезпечити цілісне бачення процесу формування витрат, своєчасно ідентифікувати відхилення від запланованих параметрів та приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо їх оптимізації.

1. Визначення цілей і принципів управління витратами

- формується цільова орієнтація управління витратами відповідно до загальної стратегії підприємства. Основними цілями є мінімізація витрат за умови збереження якості продукції, підвищення рентабельності та забезпечення фінансової стійкості.

2. Класифікація та ідентифікація витрат

- здійснюється групування витрат за економічними, функціональними та управлінськими ознаками (за елементами, статтями калькуляції, поведінкою відносно обсягів діяльності, центрами відповідальності). Класифікація створює методичну основу для подальшого планування, обліку та аналізу витрат.

3. Планування витрат

- встановлення обґрунтованих обсягів витрат на плановий період із використанням кошторисів, бюджетів, нормативів і прогнозних розрахунків. На цьому етапі визначаються допустимі межі витрат, формується планова собівартість продукції та забезпечується узгодження витрат із прогнозними доходами.

4. Облік витрат

- забезпечує систематичне відображення фактичних витрат у бухгалтерській та управлінській інформаційних системах. Його завданням є накопичення достовірних даних щодо фактичного рівня витрат за об'єктами калькулювання та центрами відповідальності, що створює інформаційну базу для аналізу й контролю.

5. Аналіз витрат

- орієнтує на порівняння фактичних і планових показників, оцінювання структури та динаміки витрат, виявлення відхилень і факторів їх виникнення. Особлива увага приділяється аналізу впливу витрат на собівартість продукції та фінансові результати діяльності підприємства.

6. Контроль і регулювання витрат

- спрямований на своєчасне виявлення перевитрат і порушень встановлених нормативів. Регулювання витрат передбачає прийняття оперативних управлінських рішень щодо усунення негативних відхилень, коригування планів або зміни технологічних і організаційних параметрів діяльності.

7. Оптимізація витрат і прийняття управлінських рішень

- розробка та впровадження заходів з оптимізації витрат, спрямованих на зниження їх рівня або раціоналізацію структури. Результати оптимізації враховуються під час формування наступного планового циклу, що забезпечує безперервність управління.

Рис. 1.6. Методична схема управління формуванням витрат підприємства

* Складено автором за даними [38–44]

Методична схема орієнтована на досягнення стратегічних цілей підприємства шляхом узгодження витратної політики з фінансовими результатами та виробничими можливостями. Вона забезпечує інтеграцію функціональних підсистем управління, сприяє підвищенню прозорості витрат,

посиленню відповідальності центрів витрат і формуванню ефективної системи контролю за використанням ресурсів.

Таким чином, дослідження методичних основ управління формуванням витрат створює підґрунтя для побудови цілісної системи управління витратами, орієнтованої на оптимізацію їх структури, підвищення результативності господарської діяльності та забезпечення стабільного фінансового розвитку підприємства.

Висновки до розділу 1

У межах дослідження економічної сутності витрат систематизовано наукові підходи до трактування даної категорії, зокрема ресурсно-виробничий, фінансово-грошовий, економічний, бухгалтерський, управлінський, маркетинговий, аналітичний і нормативно-правовий. Установлено, що жоден із підходів не є самодостатнім, а їх поєднання формує цілісну методологічну основу для ефективного управління витратами з урахуванням цілей підприємства та особливостей його діяльності. Доведено, що витрати є багатовимірною економічною категорією, яка відображає процес споживання ресурсів у ході господарської діяльності та безпосередньо визначає фінансові результати, рівень рентабельності й конкурентоспроможність підприємства.

Обґрунтовано, що класифікація витрат відіграє визначальну роль у процесах їх планування та оптимізації, оскільки забезпечує ідентифікацію релевантних витрат, визначення ступеня їх контрольованості та формування інформаційної бази для прийняття управлінських рішень. Систематизація витрат за економічними, функціональними, поведінковими та управлінськими ознаками дозволяє підвищити точність бюджетування, обґрунтованість калькулювання собівартості та ефективність контролю за використанням ресурсів.

Сформовано методичні основи управління формуванням витрат підприємства, які базуються на інтеграції функцій планування, обліку, аналізу, контролю та регулювання. Запропонована методична схема управління витратами орієнтована на забезпечення узгодженості між витратною політикою підприємства та його стратегічними цілями, а також на своєчасне виявлення внутрішніх резервів підвищення ефективності діяльності. Доведено, що дотримання принципів системності, цільової спрямованості, економічної обґрунтованості, гнучкості та відповідальності є необхідною умовою формування дієвого механізму управління витратами.

Отже, результати першого розділу створюють теоретико-методичне підґрунтя для подальшого аналітичного дослідження витрат підприємства, оцінювання їх структури й динаміки, а також обґрунтування практичних напрямів оптимізації витрат у наступних розділах магістерської роботи.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ВИТРАТ ТОВ «КОНОНІВСЬКИЙ ЕЛЕВАТОР»

2.1. Дослідження сучасних методів оцінювання ефективності управління формуванням витрат підприємства

Ефективність управління формуванням витрат підприємства є одним із ключових чинників забезпечення його фінансової стійкості, конкурентоспроможності та здатності до сталого розвитку в умовах динамічного ринкового середовища. Зростання вартості ресурсів, посилення конкурентного тиску, коливання попиту та ускладнення виробничо-логістичних процесів зумовлюють необхідність використання науково обґрунтованих методів оцінювання результативності витратного менеджменту. Саме об'єктивна оцінка ефективності управління витратами дозволяє виявити сильні та слабкі сторони витратної політики підприємства, визначити резерви оптимізації та підвищити якість управлінських рішень.

Сучасна практика фінансового менеджменту характеризується застосуванням широкого спектра методів оцінювання ефективності управління витратами, які відрізняються за рівнем агрегування інформації, аналітичною глибиною та орієнтацією на оперативні або стратегічні цілі. До таких методів належать як традиційні фінансово-економічні підходи, що базуються на аналізі витрат, собівартості та фінансових результатів, так і інструменти управлінського аналізу, бюджетування, факторного аналізу, показників ефективності та порівняльної оцінки. Вибір конкретного методичного інструментарію залежить від специфіки діяльності підприємства, рівня деталізації облікової інформації та поставлених управлінських завдань (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Методи управління формуванням витрат підприємства та інструменти їх
реалізації

Методи управління витратами	Інструменти реалізації	Типові управлінські рішення
Нормативний метод	Норми витрат ресурсів; техніко-економічні нормативи; калькуляційні нормативи	Установлення лімітів витрат; коригування норм споживання ресурсів; перегляд технологічних процесів
Бюджетний метод (бюджетування)	Операційні бюджети; кошториси витрат; система бюджетного контролю	Оптимізація розподілу фінансових ресурсів; обмеження непродуктивних витрат; узгодження витрат із плановими доходами
Метод центрів відповідальності	Облік за підрозділами; внутрішня звітність; показники відповідальності менеджерів	Делегування відповідальності; стимулювання керівників підрозділів; підвищення контролю за витратами
Факторний аналіз витрат	Методи ланцюгових підстановок; індексний аналіз; кореляційно-регресійні моделі	Виявлення причин перевитрат; коригування обсягів виробництва; оптимізація структури витрат
Маржинальний підхід (CVP-аналіз)	Аналіз «витрати – обсяг – прибуток»; показники маржинального доходу	Прийняття рішень щодо асортименту продукції; визначення мінімально допустимого обсягу виробництва
АВС-аналіз витрат	Групування витрат за ступенем значущості; аналіз ключових статей витрат	Зосередження управлінської уваги на найбільш витратомістких елементах; скорочення другорядних витрат
Функціонально-вартісний аналіз (ФВА)	Аналіз функцій процесів; зіставлення витрат і корисності	Усунення неефективних операцій; реорганізація бізнес-процесів
Бенчмаркінг витрат	Порівняння з галузевими стандартами; аналіз кращих практик	Запровадження більш ефективних методів організації виробництва; адаптація інноваційних рішень
Стратегічний підхід до управління витратами	Стратегічні карти; довгострокові фінансові плани	Формування стійкої структури витрат; підвищення конкурентоспроможності підприємства
Контролінг витрат	Система показників; управлінська звітність; моніторинг відхилень	Оперативне коригування витрат; підтримка управлінських рішень у режимі реального часу

* Складено автором за даними [42, 44, 45]

Система методів управління формуванням витрат свідчить, що ефективно управління витратами можливе лише за умови комплексного поєднання аналітичних, планових і контрольних інструментів. Використання відповідних

методів дозволяє трансформувати інформацію про витрати в обґрунтовані управлінські рішення, спрямовані на оптимізацію їх рівня та забезпечення стабільних фінансових результатів діяльності підприємства.

Аналіз взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток» (Cost–Volume–Profit analysis, CVP-аналіз) є одним із базових інструментів управлінського аналізу, що використовується для дослідження залежності між обсягами виробництва або реалізації продукції, рівнем витрат та фінансовими результатами діяльності підприємства. Застосування цього методу дозволяє оцінити, яким чином зміна ключових факторів виробництва впливає на формування прибутку, а також обґрунтувати управлінські рішення щодо оптимальної структури витрат і обсягів діяльності.

CVP-аналіз ґрунтується на вивченні поведінки витрат і доходів у процесі зміни обсягів виробництва та реалізації продукції і реалізується за допомогою аналітичних залежностей і графічних моделей. Така інтерпретація дає змогу визначити мінімальний обсяг продажу, необхідний для повного покриття витрат, розрахувати очікуваний прибуток за різних варіантів обсягів реалізації, а також оцінити вплив змін ціни, рівня витрат і структури виробництва на фінансові результати підприємства. У цьому контексті аналіз «витрати – обсяг – прибуток» виступає важливим інструментом планування, контролю та прогнозування діяльності підприємства [46].

Метод «витрати – обсяг – прибуток» дає змогу кількісно оцінити чутливість операційного прибутку до змін окремих факторів, зокрема обсягу реалізації, структури витрат і цінової політики. Його застосування дозволяє відповісти на низку практично важливих управлінських запитань, зокрема: який рівень діяльності забезпечує беззбитковість підприємства; яку кількість продукції необхідно реалізувати для досягнення запланованого прибутку; яким буде вплив зниження ціни або зростання витрат на фінансовий результат; на скільки слід збільшити обсяг реалізації у разі зростання витрат для збереження попереднього рівня прибутковості.

Застосування CVP-аналізу передбачає обов'язковий поділ витрат на постійні та змінні з подальшим дослідженням їх впливу на прибуток. Постійні витрати, як правило, залишаються відносно незмінними в межах певного діапазону обсягів діяльності та включають амортизаційні відрахування, витрати на утримання управлінського персоналу, орендні платежі, проценти за кредитами тощо. Змінні витрати, навпаки, змінюються пропорційно до обсягів виробництва або реалізації та охоплюють витрати на сировину, матеріали, енергоносії, оплату праці виробничого персоналу та інші аналогічні елементи.

Ключовими категоріями CVP-аналізу є поріг рентабельності (точка беззбитковості), маржинальний дохід (валова маржа), запас фінансової стійкості та операційний важіль [47]. Поріг рентабельності характеризує такий рівень обсягів виробництва і реалізації, за якого підприємство повністю покриває всі витрати, але не отримує прибутку. Його значення визначається за формулою:

$$Q_p = \frac{F}{ПВ_{вм}}, \quad (2.1)$$

де Q_p – поріг рентабельності;

F – сума фіксованих (постійних) витрат;

$ПВ_{вм}$ – питома вага валової маржі в сумарних операційних доходах.

Маржинальний дохід (валова маржа) відображає різницю між операційними доходами та змінними витратами і за економічною сутністю є джерелом покриття постійних витрат та формування операційного прибутку підприємства:

$$ВМ = СОД - ЗВ \quad \text{або} \quad ВМ = F + ОП, \quad (2.2)$$

де $ВМ$ – валова маржа підприємства;

$СОД$ – сумарні операційні доходи підприємства;

ЗВ – сума змінних витрат;

ОП – операційний прибуток підприємства.

Запас фінансової стійкості характеризує допустиме зниження обсягів реалізації, за якого підприємство залишається прибутковим, і визначається відповідно до формули:

$$ЗФС = СОД - Qp. \quad (2.3)$$

а величина операційного прибутку в межах цього запасу розраховується як:

$$ОП = ЗФС \cdot ПВ_{\text{вм}}. \quad (2.4)$$

Операційний важіль відображає співвідношення між маржинальним доходом і операційним прибутком та використовується для оцінювання рівня підприємницького ризику:

$$ОВ = \frac{ВМ}{ОП}. \quad (2.5)$$

Застосування наведених методичних підходів і прийомів факторного аналізу дозволяє комплексно оцінити рівень, структуру та динаміку витрат і доходів підприємства, а також обґрунтувати напрями оптимізації витрат і підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності.

2.2. Оцінювання динаміки та структури витрат ТОВ «Кононівський елеватор»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Кононівський елеватор» є сільськогосподарським інфраструктурним підприємством, основною діяльністю якого є приймання, зберігання, доробка та відвантаження зернових і олійних культур. Специфіка функціонування елеваторного підприємства зумовлює високу ресурсомісткість виробничих процесів, значну частку постійних і енергетичних витрат, а також залежність витратної структури від сезонності, обсягів заготівлі продукції та коливань ринкової кон'юнктури. У зв'язку з цим управління витратами набуває особливої ваги як ключовий чинник забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства.

З метою формування характеристики діяльності підприємства доцільним є проведення аналізу ключових показників (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка фінансових показників ТОВ «Кононівський елеватор» у 2021–2024 роках

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,63	1,11	1,10	1,10
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00	0,10	0,00	0,01
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,62	1,09	0,97	1,07
Коефіцієнт автономії	0,17	0,46	0,48	0,59
Рентабельність активів (ROA)	0,01	-0,02	0,01	0,00
Рентабельність власного капіталу (ROE)	0,08	-0,07	0,02	0,01
Чиста маржа	0,02	-0,03	0,01	0,01
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	0,36	1,14	1,12	1,07
Коефіцієнт заборгованості	0,83	0,54	0,52	0,41

Аналіз динаміки фінансових показників ТОВ «Кононівський елеватор» свідчить про суттєву трансформацію фінансового стану підприємства у досліджуваному періоді, що відображає як вплив зовнішніх кризових чинників,

так і результати внутрішніх управлінських рішень. Показники ліквідності демонструють позитивну динаміку порівняно з 2021 роком. Зокрема, коефіцієнт поточної ліквідності зріс з 0,63 у 2021 році до стабільного рівня 1,10–1,11 у 2022–2024 роках, що свідчить про покращення здатності підприємства покривати поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів. Аналогічну тенденцію демонструє коефіцієнт швидкої ліквідності, який у 2024 році досяг значення 1,07, що відповідає нормативним орієнтирам і вказує на зростання платоспроможності без урахування запасів.

Водночас коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом усього періоду залишається на критично низькому рівні, що свідчить про дефіцит грошових коштів та їх еквівалентів. Це є характерною рисою елеваторних підприємств, діяльність яких пов'язана з високою сезонністю грошових потоків та значною часткою вкладень у матеріальні ресурси. Аналіз показників фінансової стійкості вказує на суттєве зміцнення позицій підприємства. Коефіцієнт автономії зріс з 0,17 у 2021 році до 0,59 у 2024 році, що свідчить про зростання ролі власного капіталу у фінансуванні активів і зменшення залежності від позикових коштів. Це підтверджується і зниженням коефіцієнта заборгованості з 0,83 до 0,41, що є позитивною тенденцією з позицій фінансової безпеки.

Показник покриття необоротних активів власним капіталом у 2022–2024 роках перевищує одиницю, що означає повне фінансування необоротних активів за рахунок власних джерел. Така ситуація є фінансово стійкою та створює передумови для зниження ризиків ліквідності у довгостроковій перспективі.

Рентабельність діяльності підприємства у досліджуваному періоді характеризується нестабільністю. У 2022 році зафіксовано від'ємні значення рентабельності активів і власного капіталу, а також чистої маржі, що відображає негативний вплив воєнних і макроекономічних факторів на фінансові результати. У 2023–2024 роках спостерігається часткове відновлення

прибутковості, однак рівень рентабельності залишається низьким, що свідчить про обмеженість маржинального доходу та актуальність завдань оптимізації витрат.

Загалом проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що фінансовий стан ТОВ «Кононівський елеватор» у 2021–2024 роках характеризується покращенням ліквідності та фінансової стійкості на тлі низької, але стабілізованої рентабельності. Це підтверджує доцільність подальшого поглибленого аналізу структури та динаміки витрат підприємства з метою виявлення внутрішніх резервів підвищення ефективності його господарської діяльності.

Оцінювання динаміки та структури витрат ТОВ «Кононівський елеватор» є необхідним етапом аналізу ефективності формування витрат, оскільки дозволяє виявити тенденції їх зміни, визначити найбільш витратоємні напрями діяльності та оцінити вплив окремих елементів витрат на фінансові результати підприємства. Аналіз структури витрат дає можливість встановити співвідношення між виробничими, адміністративними та іншими операційними витратами, а також оцінити їх відповідність технологічним і організаційним особливостям функціонування елеватора. Дослідження динаміки та структури витрат доцільно проводити поряд з аналізом доходів, оскільки їх співвідношення буде визначати загальний фінансовий результат діяльності підприємства (табл. 2.3).

Упродовж 2022–2024 років діяльність ТОВ «Кононівський елеватор» характеризується суттєвими коливаннями обсягів доходів і витрат, що відображає вплив воєнних, логістичних та цінових факторів аграрного ринку. Їх співвідношення представлено на рисунку 2.1.

Таблиця 2.3

Аналіз складу, структури та динаміки доходів і витрат ТОВ «Кононівський елеватор» за 2022–2024 роки

Показник	2022, тис. грн	Питома вага, %	2023, тис. грн	Питома вага, %	2024, тис. грн	Питома вага, %	Відхилення 2023/2022	Темп зростання, %	Відхилення 2024/2023	Темп зростання, %
ДОХОДИ – усього	2 321 540	100,0	2 050 566	100,0	2 160 633	100,0	-270 974	88,3	+110 067	105,4
Чистий дохід від реалізації	2 274 265	97,96	2 008 534	97,94	2 128 169	98,51	-265 731	88,3	+119 635	105,9
Інші операційні доходи	47 147	2,03	41 075	2,00	32 265	1,49	-6 072	87,1	-8 810	78,6
Інші фінансові доходи	213	0,01	797	0,04	675	0,03	+584	374,2	-122	84,7
Інші доходи	15	0,00	160	0,01	199	0,01	+145	1066,7	+39	124,4
ВИТРАТИ – усього	2 205 706	100,0	2 019 731	100,0	2 143 043	100,0	-185 975	91,6	+123 312	106,1
Собівартість реалізованої продукції	2 156 382	97,77	1 813 263	89,79	1 859 738	86,77	-343 119	84,1	+46 475	102,6
Адміністративні витрати	102 802	4,66	144 374	7,15	175 773	8,20	+41 572	140,4	+31 399	121,7
Витрати на збут	10 503	0,48	10 539	0,52	9 603	0,45	+36	100,3	-936	91,1
Інші операційні витрати	93 312	4,23	48 713	2,41	95 106	4,44	-44 599	52,2	+46 393	195,3
Фінансові витрати	37 853	1,72	1 866	0,09	1 666	0,08	-35 987	4,9	-200	89,3
Інші витрати	807	0,04	1 976	0,10	1 295	0,06	+1 169	244,8	-681	65,5
Витрати з податку на прибуток	14 384	0,65	-6 028	-0,30	-6 602	-0,31	-20 412	-	-574	-

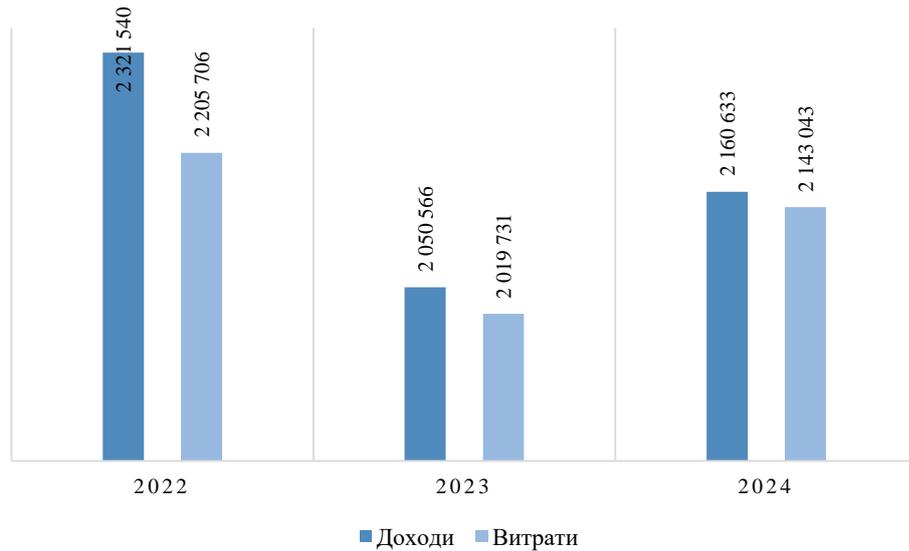

Рис. 2.1. Доходи і витрати ТОВ «Кононівський елеватор» за 2022–2024 роки, тис. грн.

У 2023 році загальний обсяг доходів підприємства скоротився на 270,9 млн грн (–11,7%) порівняно з 2022 роком, що зумовлено насамперед зменшенням чистого доходу від реалізації продукції. Водночас у 2024 році спостерігається відновлення дохідної бази (+5,4%), що свідчить про поступову адаптацію підприємства до нових умов господарювання.

Структура доходів залишається моноорієнтованою: понад 97–98% формує чистий дохід від реалізації, що підтверджує високу залежність фінансових результатів від операційної діяльності. Частка інших операційних та фінансових доходів має тенденцію до скорочення, що обмежує диверсифікацію джерел надходжень.

Витрати є визначальним чинником формування фінансових результатів діяльності підприємства, оскільки саме їх рівень, структура та динаміка безпосередньо впливають на величину прибутку та фінансову стійкість суб'єкта господарювання. Для підприємств елеваторної галузі, діяльність яких характеризується високою матеріаломісткістю, енергоємністю та значною

залежністю від зовнішніх умов, ефективне управління витратами набуває особливої актуальності.

Аналіз динаміки сукупних витрат ТОВ «Кононівський елеватор» за 2022–2024 роки свідчить про їх нестабільний характер. У 2022 році загальна сума витрат становила 2 205 706 тис. грн. У 2023 році зафіксовано скорочення витрат до 2 019 731 тис. грн, або на 185 975 тис. грн (8,4 %), що може бути пояснено адаптацією підприємства до складних умов воєнного стану, зниженням обсягів господарської діяльності та впровадженням елементів вимушеної економії ресурсів. Водночас у 2024 році витрати зросли до 2 143 043 тис. грн, тобто на 123 312 тис. грн (6,1 %) порівняно з попереднім роком, що свідчить про часткове відновлення виробничо-господарської активності підприємства.

Структурний аналіз витрат показує, що протягом усього досліджуваного періоду домінуючою статтею залишалася собівартість реалізованої продукції (рис. 2.2).

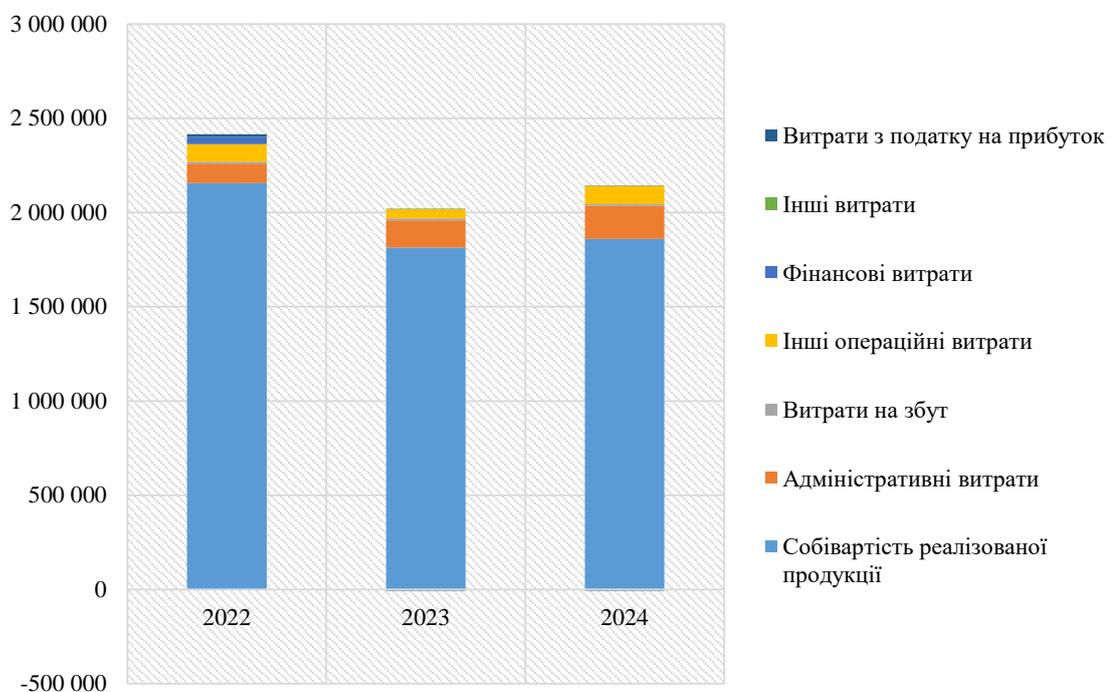

Рис. 2.2. Структурна динаміка витрат ТОВ «Кононівський елеватор» за 2022–2024 роки, тис. грн.

У 2022 році її частка у загальному обсязі витрат становила 97,77 %, у 2023 році – 89,79 %, а у 2024 році – 86,77 %. Зменшення питомої ваги собівартості є важливою структурною тенденцією, яка з одного боку може свідчити про певне підвищення ефективності основних виробничих процесів, а з іншого – про зростання ролі непрямих та управлінських витрат у загальній структурі витрат підприємства. За абсолютними показниками собівартість суттєво знизилася у 2023 році (на 343 119 тис. грн або 15,9 %), однак у 2024 році знову зросла на 46 475 тис. грн (2,6 %), що корелює зі зростанням обсягів реалізації.

Особливу увагу в аналізі привертає динаміка адміністративних витрат, які у 2022 році становили 102 802 тис. грн (4,66 % у структурі витрат), у 2023 році – 144 374 тис. грн (7,15 %), а у 2024 році – 175 773 тис. грн (8,20 %). Таким чином, адміністративні витрати зросли більш ніж у 1,7 раза за два роки. Така тенденція є потенційно ризиковою, оскільки адміністративні витрати мають переважно умовно-постійний характер і безпосередньо підвищують точку беззбитковості підприємства. Їх зростання може бути пов'язане зі збільшенням витрат на оплату праці управлінського персоналу, витратами на забезпечення безпеки діяльності, юридичний та податковий супровід, а також з інфляційними процесами та ускладненням умов господарювання в період воєнного стану.

Витрати на збут протягом досліджуваного періоду залишалися відносно незначними та стабільними. У 2022–2023 роках вони практично не змінювалися, а у 2024 році навіть скоротилися до 9 603 тис. грн, що може бути оцінено позитивно за умови збереження ринкових позицій підприємства. Це свідчить про відсутність надмірного маркетингового навантаження та орієнтацію на стабільні канали реалізації.

Найбільш волатильною статтею витрат є інші операційні витрати. У 2022 році їх обсяг становив 93 312 тис. грн, у 2023 році скоротився майже вдвічі – до 48 713 тис. грн, однак у 2024 році знову зріс до 95 106 тис. грн. Така різка зміна

свідчить про нестабільність цієї групи витрат, яка, як правило, включає втрати від простоїв, позапланові ремонти, штрафи, списання та інші витрати, що часто мають разовий або непередбачуваний характер. Саме ця стаття формує підвищені ризики для фінансових результатів підприємства та потребує посиленого управлінського контролю. Позитивною тенденцією є суттєве скорочення фінансових витрат. Якщо у 2022 році вони становили 37 853 тис. грн, то у 2023–2024 роках їх рівень знизився до 1 866 та 1 666 тис. грн відповідно. Це може свідчити про оптимізацію боргового навантаження, зменшення залежності від кредитних ресурсів або реструктуризацію зобов'язань, що позитивно вплинуло на фінансову стійкість підприємства.

Порівняння витрат з доходами показує погіршення співвідношення «витрати – доходи». Якщо у 2022 році витрати становили близько 95 % доходів, то у 2023 році цей показник зріс до 98,5 %, а у 2024 році – до 99,2 %. Це означає, що практично весь обсяг отриманих доходів спрямовується на покриття витрат, що суттєво обмежує можливості підприємства щодо формування прибутку, самофінансування та інвестиційного розвитку.

В контексті аналізу структури витрат доцільно розглянути елементи операційних витрат (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Елементи операційних витрат ТОВ «Кононівський елеватор» за 2022–
2024 рр., тис. грн

Елемент витрат	2022	2023	2024	Абс. відх. (2023–2022)	Абс. відх. (2024–2023)
Матеріальні затрати	673 369	582 769	364 194	-90 600	-218 575
Витрати на оплату праці	227 670	347 741	418 540	120 071	70 799
Відрахування на соціальні заходи	48 712	68 492	84 228	19 780	15 736
Амортизація	73 314	76 078	83 393	2 764	7 315
Інші операційні витрати (елемент)	93 312	63 093	93 262	-30 219	30 169

Зниження матеріальних затрат у 2023–2024 рр. поєднується зі зростанням витрат на персонал і соціальних відрахувань, що вказує на зміну внутрішньої «конфігурації» витрат: від матеріалоемної складової – до більш трудоемної/кадрово залежної. За таких умов у системі управління витратами доцільно синхронізувати політику оплати праці з продуктивністю та завантаженням потужностей, а також окремо контролювати «інші операційні витрати» як джерело волатильності.

Узагальнюючи результати аналізу, слід зазначити, що витратна політика ТОВ «Кононівський елеватор» у 2022–2024 роках характеризується високою часткою собівартості, зростанням адміністративних витрат та значною волатильністю інших операційних витрат. За таких умов підвищення ефективності діяльності підприємства неможливе без цілеспрямованої оптимізації структури витрат, посилення контролю за непрямими та умовно-постійними витратами, а також впровадження системного підходу до управління витратами як ключового чинника забезпечення стабільних фінансових результатів.

2.3. Аналіз впливу витрат на прибутковість діяльності підприємства

Чистий фінансовий результат діяльності підприємства – прибуток або збиток – формується як інтегральний підсумок взаємодії доходів і витрат за операційною, фінансовою та іншою видами діяльності. Величина цього показника, його структура та динаміка відображають не лише поточний фінансовий стан суб'єкта господарювання, а й рівень ефективності прийнятих управлінських рішень щодо організації виробничого процесу, використання ресурсного потенціалу та контролю витрат. У зв'язку з цим аналіз процесів формування та розподілу прибутку є необхідним етапом комплексної оцінки фінансово-економічної діяльності підприємства.

Вплив чистого доходу та собівартості як ключових елементів у структурі доходів і витрат ТОВ «Кононівський елеватор» на чистий фінансовий результат діяльності підприємства представлено на рисунку 2.3.

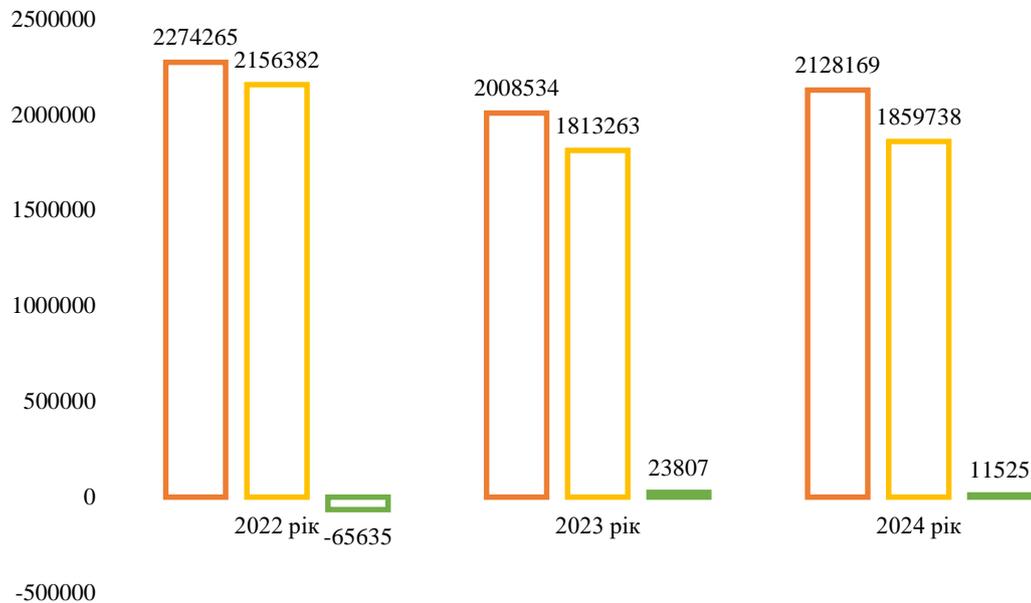

Рис. 2.3. Динаміка чистого доходу, собівартості та чистого фінансового результату ТОВ «Кононівський елеватор» за 2022–2024 рр., тис. грн

Наведені дані свідчать, що у 2022 році підприємство функціонувало зі збитком, незважаючи на високий рівень чистого доходу, що зумовлено значною питомою вагою собівартості у виручці. У 2023 році відбулося покращення фінансових результатів, насамперед завдяки зниженню собівартості реалізованої продукції, що дозволило сформувати позитивний чистий прибуток. У 2024 році спостерігається зростання чистого доходу, однак паралельне підвищення витрат обмежило приріст фінансового результату, що призвело до зменшення чистого прибутку порівняно з 2023 роком. Це підтверджує визначальну роль управління витратами у забезпеченні стабільної прибутковості підприємства.

Для ТОВ «Кононівський елеватор», яке функціонує в умовах підвищеної цінової волатильності на аграрних ринках, логістичних обмежень та зростання витрат на ресурси, питання формування прибутку набуває особливої

актуальності. Ефективність його діяльності значною мірою залежить від співвідношення між обсягами чистого доходу від реалізації послуг зі зберігання та доробки зерна, рівнем виробничої собівартості, адміністративних і інших операційних витрат, а також від здатності менеджменту адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Саме тому доцільним є проведення детального аналізу формування та розподілу прибутку ТОВ «Кононівський елеватор», що дозволить виявити ключові чинники впливу на фінансовий результат, оцінити ефективність використання ресурсів і визначити резерви підвищення прибутковості підприємства в майбутніх періодах.

Факторна декомпозиція фінансового результату (1-й та 2-й рівні) ТОВ «Кононівський елеватор» за 2022–2024 рр. представлена в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Факторна декомпозиція фінансового результату ТОВ «Кононівський елеватор» за 2022–2024 рр., тис. грн

Назва фактора	2022	2023	2024	Абс. відх. (2023–2022)	Абс. відх. (2024–2023)
1	2	3	4	5	6
1. Фінансовий результат від операційної діяльності	-41 587	32 720	20 214	74 307	-12 506
- Валовий прибуток (збиток)	117 883	195 271	268 431	77 388	73 160
- Інші операційні доходи	47 147	41 075	32 265	-6 072	-8 810
- Адміністративні витрати	102 802	144 374	175 773	41 572	31 399
- Витрати на збут	10 503	10 539	9 603	36	-936
- Інші операційні витрати	93 312	48 713	95 106	-44 599	46 393
2. Фінансовий результат від фінансової діяльності	-38 432	-2 885	-2 087	35 547	798
- Інші фінансові доходи	213	797	675	584	-122
- Інші доходи	15	160	199	145	39
- Фінансові витрати	37 853	1 866	1 666	-35 987	-200
- Інші витрати	807	1 976	1 295	1 169	-681
- Дохід від участі в капіталі	0	0	0	0	0
- Втрати від участі в капіталі	0	0	0	0	0
3. Фінансовий результат від іншої звичайної діяльності	0	0	0	0	0
4. Фінансовий результат до оподаткування	-80 019	29 835	18 127	109 854	-11 708
- Прибуток (збиток) операційний	-41 587	32 720	20 214	74 307	-12 506

Продовження табл. 2.5

1	2	3	4	5	6
- Прибуток (збиток) фінансовий	-38 432	-2 885	-2 087	35 547	798
- Прибуток (збиток) інший звичайний	0	0	0	0	0
5. Чистий фінансовий результат	-65 635	23 807	11 525	89 442	-12 282
- Прибуток (збиток) до оподаткування	-80 019	29 835	18 127	109 854	-11 708
- Витрати (дохід) з податку на прибуток	-14 384	-6 028	-6 602	8 356	-574
- Прибуток (збиток) від припиненої діяльності	0	0	0	0	0
6. Сукупний дохід	-65 635	23 807	11 525	89 442	-12 282
- Чистий прибуток (збиток)	-65 635	23 807	11 525	89 442	-12 282
- Інший сукупний дохід після оподаткування	0	0	0	0	0

Результати факторної декомпозиції фінансового результату ТОВ «Кононівський елеватор» за 2022–2024 рр. свідчать про визначальну роль операційної діяльності у формуванні прибутку підприємства та високу чутливість фінансового результату до змін у структурі доходів і витрат.

У 2022 році фінансовий результат формувався в умовах значного зростання обсягів реалізації та високої собівартості, що обумовило наявність позитивного валового результату, однак істотне навантаження адміністративних та інших операційних витрат, а також значні фінансові витрати зумовили формування від’ємного чистого фінансового результату. Таким чином, у зазначеному році фактори другого рівня – передусім витратного характеру – мали переважальний негативний вплив на кінцевий результат.

У 2023 році спостерігається покращення фінансового результату, що насамперед пояснюється зростанням валового прибутку внаслідок зниження собівартості реалізованої продукції та більш раціонального використання ресурсів. Водночас, хоча адміністративні витрати зросли, їх негативний вплив був частково нівельований суттєвим скороченням фінансових витрат і стабілізацією інших операційних витрат. У результаті фінансовий результат від

операційної діяльності став основним позитивним фактором першого рівня, що забезпечив формування чистого прибутку підприємства.

У 2024 році факторна структура фінансового результату ускладнилася. З одного боку, зростання чистого доходу від реалізації та валового прибутку мало позитивний вплив на операційний результат. З іншого боку, суттєве збільшення адміністративних та інших операційних витрат, а також скорочення інших операційних доходів призвели до зниження прибутку від операційної діяльності порівняно з попереднім роком. Незважаючи на зменшення фінансових витрат, сукупний вплив витратних факторів другого рівня обмежив потенціал зростання чистого фінансового результату, що відобразилося у зменшенні прибутку у 2024 році.

Загалом факторна декомпозиція показує, що ключовим джерелом формування фінансового результату ТОВ «Кононівський елеватор» у 2022–2024 рр. залишається операційна діяльність, а вирішальний вплив на динаміку прибутку мають фактори другого рівня, пов'язані з рівнем та структурою витрат. Це обґрунтовує доцільність посилення управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію собівартості, стримування зростання адміністративних і інших операційних витрат та підвищення ефективності використання ресурсів як основних резервів стабілізації й зростання фінансового результату підприємства.

Висновки до розділу 2

Узагальнено сучасні методи оцінювання ефективності управління витратами, зокрема аналіз взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток», елементи системи директ-костинг, маржинальний аналіз та факторні методи дослідження фінансових результатів. Обґрунтовано доцільність їх застосування для підприємств елеваторної галузі, діяльність яких характеризується високою матеріаломісткістю, значною часткою постійних витрат та залежністю фінансових результатів від обсягів перевалки і зберігання

зернових культур. Здійснено комплексний аналіз ефективності управління формуванням витрат ТОВ «Кононівський елеватор» з використанням сучасних аналітичних підходів, що дозволило оцінити як методичні засади управління витратами, так і практичні результати їх впливу на фінансові показники.

Проведено оцінювання динаміки та структури витрат ТОВ «Кононівський елеватор» за 2022–2024 роки. Встановлено, що ключовим елементом витрат підприємства є собівартість реалізованої продукції, питома вага якої залишається домінуючою у загальних витратах. У 2023 році спостерігалось зниження собівартості порівняно з 2022 роком, що позитивно вплинуло на фінансовий результат. Водночас у 2024 році зафіксовано зростання окремих статей операційних витрат, зокрема адміністративних та інших операційних витрат, що зумовило зменшення чистого прибутку, незважаючи на збільшення чистого доходу від реалізації. Така динаміка свідчить про наявність внутрішніх резервів оптимізації витрат та потребу у вдосконаленні системи їх планування і контролю.

Проаналізовано вплив витрат на прибутковість діяльності підприємства. Результати аналізу підтвердили, що фінансові результати ТОВ «Кононівський елеватор» у досліджуваному періоді значною мірою формувалися під впливом змін у рівні та структурі витрат. Збитковість діяльності у 2022 році була зумовлена високою часткою витрат у виручці, тоді як у 2023 році скорочення собівартості забезпечило отримання позитивного чистого фінансового результату. У 2024 році зниження прибутковості відбулося внаслідок зростання витрат при недостатньо пропорційному зростанні доходів, що підтверджує тісний причинно-наслідковий зв'язок між ефективністю управління витратами та рівнем прибутковості підприємства.

Таким чином, ефективність управління формуванням витрат є визначальним чинником фінансової стабільності та прибутковості ТОВ «Кононівський елеватор». Виявлені тенденції та проблемні аспекти створюють аналітичну основу для обґрунтування напрямів оптимізації витрат і вдосконалення управлінських рішень.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ЇХ СТРУКТУРИ

3.1. Оптимізація структури витрат ТОВ «Кононівський елеватор» на основі аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток»

Одним із найбільш результативних методів управлінського аналізу, що дозволяє обґрунтувати управлінські рішення щодо структури витрат і рівня ділової активності, є аналіз взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток» (CVP-аналіз). Його застосування дає змогу встановити критичні обсяги діяльності, оцінити запас фінансової міцності, проаналізувати чутливість прибутку до змін витрат, обсягів перевалки та цін, а також визначити оптимальні параметри операційної діяльності підприємства. Місце витрат в системі показників, що формують беззбитковість і фінансову стійкість підприємства представлено на рисунку 3.1.

Для ТОВ «Кононівський елеватор», діяльність якого характеризується високою часткою умовно-постійних витрат, сезонністю завантаження потужностей і залежністю від зовнішньої кон'юнктури аграрного ринку, CVP-аналіз виступає важливим інструментом підвищення ефективності управління витратами. Його використання дозволяє не лише оцінити поточний стан фінансових результатів, але й сформулювати обґрунтовані напрями оптимізації витратної структури з урахуванням реальних виробничо-економічних умов функціонування підприємства. Аналіз «витрати – обсяг – прибуток» являє собою метод системного дослідження взаємозв'язку витрат, обсягу реалізації та прибутку підприємства заради визначення: обсягу реалізації, який забезпечує відшкодування всіх витрат та отримання бажаного прибутку; величини прибутку при певному обсязі реалізації; впливу змін величини витрат, обсягу та ціни реалізації на прибуток підприємства; оптимальної структури витрат.

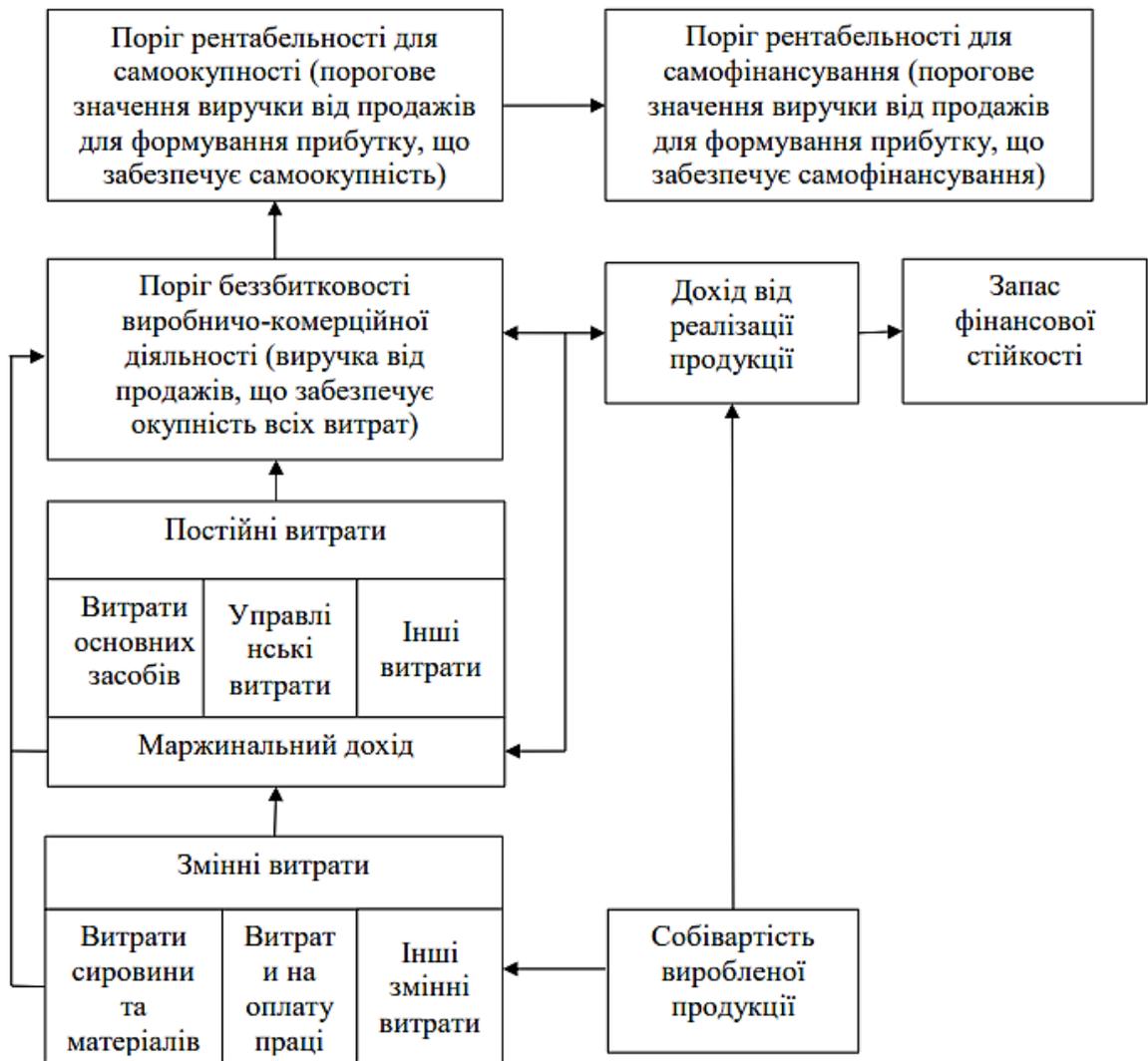

Рис. 3.1. Місце витрат в системі показників, що формують беззбитковість і фінансову стійкість підприємства

* Складено автором за даними [51, 52]

Базові показники CVP (маржинальний дохід, постійні витрати, операційний прибуток) розраховані в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Базові показники CVP ТОВ «Кононівський елеватор»

Показник	2022	2023	2024
Сумарні операційні доходи (СОД)	2 321 412	2 049 609	2 160 434
Змінні витрати (ЗВ) = р.2050	2 156 382	1 813 263	1 859 738
Валова маржа / маржинальний дохід (ВМ = СОД – ЗВ)	165 030	236 346	300 696
Постійні витрати (ПВ = 2130+2150+2180)	206 617	203 626	280 482
Операційний прибуток (ОП = ВМ – ПВ)	-41 587	32 720	20 214

Аналіз базових показників взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток» свідчить про суттєву зміну операційної моделі ТОВ «Кононівський елеватор» у досліджуваному періоді. У 2022 році підприємство функціонувало в умовах операційної збитковості, що було зумовлено недостатнім рівнем маржинального доходу для покриття витрат періоду. Незважаючи на значний обсяг операційних доходів, частка маржинального доходу становила лише близько 7 %, що виявилось недостатнім для компенсації адміністративних та інших операційних витрат.

У 2023 році відбулося відновлення операційної прибутковості підприємства, що стало наслідком одночасного зростання маржинального доходу та скорочення інших операційних витрат. Частка маржинального доходу в сумарних операційних доходах зросла до понад 11 %, що дозволило підприємству подолати поріг беззбитковості та сформувати позитивний запас фінансової стійкості. Це свідчить про покращення співвідношення між змінними та постійними витратами, а також про підвищення ефективності операційної діяльності.

У 2024 році, попри подальше зростання маржинального доходу, відбулося скорочення операційного прибутку, що пояснюється суттєвим збільшенням витрат періоду, насамперед адміністративних та інших операційних витрат. Як наслідок, запас фінансової стійкості зменшився, а показник операційного важеля істотно зріс, що свідчить про підвищення чутливості фінансових результатів підприємства до змін обсягів діяльності та структури витрат.

Результати розрахунку порогу рентабельності, запасу фінансової стійкості та операційного важеля представлено в таблиці 3.2.

Розрахунок порогу рентабельності показує, що у 2022 році фактичний рівень сумарних операційних доходів підприємства був нижчим за необхідний для досягнення беззбитковості, що обумовило формування від'ємного запасу фінансової стійкості. Це свідчить про високий рівень фінансової вразливості підприємства в умовах зовнішніх шоків та нестабільності ринку.

Таблиця 3.2

Результати розрахунку порогу рентабельності, запасу фінансової стійкості та операційного важеля

Показник	2022	2023	2024
Питома вага валової маржі, $dBM = VM/COД$	0,0711	0,1153	0,1392
Поріг рентабельності Q_r , тис. грн	2 908 000	1 765 000	2 015 000
Запас фінансової стійкості (ЗФС), тис. грн	-586 600	284 600	145 400
ЗФС, %	-25,3%	13,9%	6,7%
Операційний важіль (ОВ)	(ОП<0)	7,2	14,9

У 2023 році підприємство вийшло в зону фінансової безпеки, оскільки фактичний обсяг операційних доходів перевищив поріг рентабельності. Позитивний запас фінансової стійкості означає наявність певного резерву для компенсації можливого зниження доходів або зростання витрат без втрати прибутковості. Водночас значення операційного важеля вказує на помірно високий рівень операційного ризику.

У 2024 році, попри збереження позитивного запасу фінансової стійкості, його скорочення та зростання операційного важеля свідчать про посилення залежності прибутковості від витрат періоду. Така ситуація формує підвищені вимоги до управлінського контролю за постійними витратами та актуалізує потребу в оптимізації їх структури.

Графічна інтерпретація порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості ТОВ «Кононівський елеватор» представлена на рисунку 3.2.

Отримані результати CVP-аналізу дозволяють зробити висновок, що ключовим чинником впливу на фінансові результати ТОВ «Кононівський елеватор» є не стільки рівень змінних витрат, скільки динаміка витрат періоду, насамперед адміністративних та інших операційних витрат. Саме їх зростання у 2024 році нейтралізувало позитивний ефект від підвищення маржинального доходу та призвело до скорочення операційного прибутку.

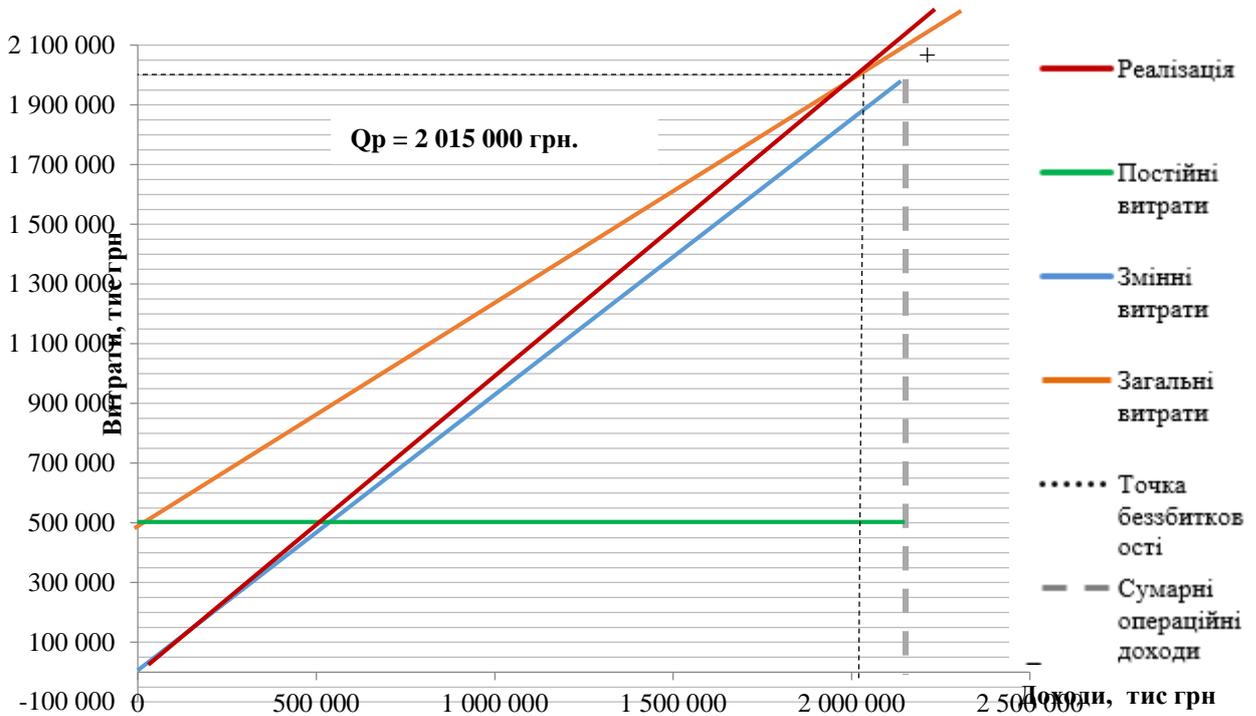

Рис. 3.2. Графічна інтерпретація порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості ТОВ «Кононівський елеватор»

У зв'язку з цим оптимізація структури витрат підприємства має бути спрямована передусім на перегляд і раціоналізацію постійної складової витрат, удосконалення системи бюджетування та посилення контролю за витратами управлінського й допоміжного характеру. Такий підхід дозволить знизити поріг рентабельності та розширити запас фінансової стійкості.

До основних резервів підвищення маржинальності діяльності підприємства доцільно віднести.

По-перше, удосконалення тарифної політики шляхом диференціації тарифів на елеваторні послуги залежно від сезонності, обсягів зберігання та логістичних умов. Це дозволить підвищити середню маржу без істотного зростання змінних витрат.

По-друге, зростання завантаженості виробничих потужностей елеватора. За умов високої частки умовно-постійних витрат збільшення обсягів обробки та зберігання зерна сприятиме зниженню питомих витрат і зростанню маржинального доходу.

По-третє, підвищення енергоефективності операційної діяльності, зокрема шляхом модернізації обладнання, оптимізації споживання електроенергії та впровадження енергозберігаючих технологій, що дасть змогу скоротити змінні витрати.

По-четверте, оптимізація структури постійних витрат через перегляд адміністративних функцій, аутсорсинг непрофільних процесів та впровадження систем управлінського обліку, орієнтованих на CVP-показники.

Реалізація зазначених резервів дозволить знизити операційний ризик, підвищити стабільність фінансових результатів та забезпечити стале зростання прибутковості ТОВ «Кононівський елеватор» у середньостроковій перспективі.

Резерви підвищення маржинальності та прибутковості ТОВ «Кононівський елеватор» систематизовані в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Резерви підвищення маржинальності та прибутковості ТОВ «Кононівський елеватор»

Напрямок підвищення маржинальності	Інструменти реалізації	Очікуваний економічний ефект
1	2	3
Удосконалення тарифної політики елеваторних послуг	Диференціація тарифів залежно від сезонності, строків зберігання, обсягів партій зерна; запровадження гнучких цінових пакетів для великих клієнтів	Зростання середнього рівня маржинального доходу; підвищення рентабельності операцій без істотного збільшення змінних витрат
Підвищення рівня завантаженості виробничих потужностей	Оптимізація графіків приймання та відвантаження зерна; активізація роботи з агровиробниками в пікові періоди; розширення клієнтської бази	Зниження питомих постійних витрат; зростання операційного прибутку за рахунок ефекту масштабу
Підвищення енергоефективності операційної діяльності	Модернізація елеваторного обладнання; оптимізація режимів споживання електроенергії; впровадження енергоменеджменту	Скорочення змінних витрат; зменшення собівартості послуг; підвищення маржинальності
Оптимізація структури постійних витрат	Перегляд адміністративних витрат; аутсорсинг непрофільних функцій; автоматизація управлінських процесів	Зниження порогу рентабельності; розширення запасу фінансової стійкості

Продовження табл. 3.3

1	2	3
Удосконалення системи управлінського обліку витрат	Запровадження CVP-орієнтованого управлінського обліку; деталізація витрат за центрами відповідальності	Підвищення обґрунтованості управлінських рішень; оперативне реагування на зміну структури витрат
Оптимізація логістичних та операційних процесів	Раціоналізація внутрішньої логістики; скорочення простоїв; оптимізація використання техніки та персоналу	Зменшення непродуктивних витрат; підвищення операційної ефективності
Розширення спектра додаткових послуг	Надання супутніх сервісів (очищення, сушіння, перевалка зерна); формування комплексних сервісних пропозицій	Зростання доходів при відносно стабільних витратах; підвищення загальної рентабельності діяльності

Запропоновані резерви підвищення маржинальності охоплюють як доходну, так і витратну складові фінансового результату ТОВ «Кононівський елеватор». Їх реалізація сприятиме зниженню порогу рентабельності, скороченню операційного ризику та формуванню більш стійкої моделі операційної діяльності в умовах коливань обсягів ринку зернових.

Комплексне використання зазначених інструментів дозволить підприємству не лише оптимізувати структуру витрат, а й забезпечити довгострокове зростання прибутковості на основі підвищення ефективності управління маржинальним доходом.

3.2. Напрями підвищення ефективності управління формуванням витрат підприємства

В умовах зростання конкуренції, нестабільності ринкової кон'юнктури та підвищення ресурсної обмеженості ефективне управління формуванням витрат набуває ключового значення для забезпечення фінансової стійкості та прибутковості підприємства. Саме витрати, їх рівень, структура та динаміка значною мірою визначають можливості суб'єкта господарювання щодо

досягнення цільових фінансових результатів, формування конкурентних тарифів і збереження маржинальності діяльності.

Результати проведеного у попередніх підпунктах аналізу свідчать, що навіть за стабільних обсягів операційної діяльності нераціональна структура витрат або недостатній рівень їх контролю можуть призводити до зниження прибутку та зростання операційного ризику. У зв'язку з цим актуалізується потреба у переході від пасивного обліку витрат до активного управління процесами їх формування, що передбачає системне планування, аналіз, оптимізацію та моніторинг витрат за центрами відповідальності й видами діяльності.

Особливої уваги потребує впровадження сучасних управлінських підходів до формування витрат, зокрема використання інструментів CVP-аналізу, бюджетування, нормування ресурсів, підвищення енергоефективності та вдосконалення системи управлінського обліку. Зазначені інструменти дозволяють ідентифікувати внутрішні резерви зниження витрат, обґрунтувати управлінські рішення та забезпечити узгодженість витратної політики з цілями розвитку підприємства. На основі проведеного аналізу доцільно запропонувати напрями підвищення ефективності управління формуванням витрат досліджуваного підприємства (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Зв'язок напрямів управління витратами ТОВ «Кононівський елеватор» з показниками CVP-аналізу

Напрямок управління витратами	Показники CVP-аналізу, на які здійснюється вплив	Фактичні значення (база)	Обґрунтування управлінського впливу
1	2	3	4
Оптимізація структури змінних і постійних витрат	Частка змінних витрат; операційний важіль	Змінні витрати – 762 072,9 тис. грн (77,15%); постійні – 225 687,1 тис. грн (22,85%); ОВ = 10,6	Високий операційний важіль свідчить про значну чутливість прибутку до зміни обсягів діяльності. Зменшення частки постійних витрат знижує операційний ризик

Продовження табл. 3.4

1	2	3	4
Раціоналізація матеріальних витрат	Змінні витрати; валова маржа	ВМ = 249 145,1 тис. грн; частка маржі – 24,6%	Матеріальні витрати формуєть основну частину змінних витрат, тому їх скорочення напрямую збільшує маржинальний дохід
Підвищення енергоефективності	Змінні витрати; маржинальний дохід	Змінні витрати – 762 072,9 тис. грн	Скорочення енерговитрат на сушіння та зберігання зерна зменшує змінні витрати та підвищує маржинальність послуг
Оптимізація витрат на оплату праці	Постійні витрати; порог рентабельності	Постійні витрати – 225 687,1 тис. грн; Qp = 917 427,2 тис. грн	Зменшення адміністративної складової фонду оплати праці знижує поріг рентабельності
Контроль адміністративних витрат	Постійні витрати; запас фінансової стійкості	ЗФС = 93 790,8 тис. грн (9,28%)	Скорочення непродуктивних витрат розширює зону фінансової безпеки підприємства
Підвищення завантаженості елеваторних потужностей	Сумарні операційні доходи; запас фінансової стійкості	СОД = 1 011 218 тис. грн	Збільшення обсягу послуг за незмінних постійних витрат зростає прибуток та запас фінансової стійкості
Гнучка тарифна політика	Маржинальний дохід; поріг рентабельності	ПВ маржі = 0,246	Оптимізація тарифів підвищує маржинальний дохід і знижує критичний обсяг доходів
Удосконалення управлінського обліку витрат	Точність CVP- параметрів	-	Деталізація витрат за центрами відповідальності забезпечує коректність CVP-розрахунків
Стратегічне бюджетування витрат	Усі CVP- показники	-	Дозволяє прогнозувати зміну прибутку за різних сценаріїв обсягів і цін

* Складено автором

Стратегічне управління витратами ґрунтується на системному та довгостроково орієнтованому підході до формування і використання ресурсів підприємства. Його сутність полягає не лише у досягненні короткострокового скорочення витрат, а передусім у створенні такої моделі управління, яка

забезпечує контроль за причинами їх виникнення, своєчасне реагування на зміни зовнішнього середовища та узгодження витратної політики із загальною стратегією розвитку підприємства [53]. Важливою передумовою реалізації цього підходу є уніфікація термінологічного апарату, що дозволяє забезпечити єдність управлінських рішень і підвищити прозорість процесів формування витрат.

Ключову роль у стратегічному управлінні витратами відіграють витратоформуючі фактори, які доцільно розглядати у розрізі структурних і функціональних складових. До структурних факторів належать масштаб діяльності підприємства, що визначається обсягами інвестицій у виробництво, дослідження та розробки, а також маркетингові ресурси; діапазон управління, зумовлений рівнем вертикальної інтеграції; накопичений досвід, який відображає здатність підприємства ефективно реалізовувати аналогічні управлінські рішення в минулому; застосовувані технології на різних етапах ланцюга створення вартості; а також складність асортименту продукції чи послуг, що безпосередньо впливає на рівень витрат і організацію виробничих процесів [54].

Функціональні витратоформуючі фактори пов'язані з якістю та результативністю управлінських і операційних процесів. До них належать ефективність планування діяльності підприємства, зокрема з позицій внутрішньої логістики та відповідності встановленим нормам; рівень залучення персоналу до процесів постійного вдосконалення; реалізація принципів комплексного управління якістю, що охоплюють як характеристики продукції, так і організацію виробництва; ступінь використання наявних виробничих потужностей; а також характер взаємодії з постачальниками і замовниками в межах ланцюга створення вартості.

Забезпечення довгострокової конкурентоспроможності підприємства за допомогою стратегічного управління витратами потребує поетапної реалізації взаємопов'язаних управлінських дій, впровадження яких у логічно визначеній

послідовності дозволяє сформувати стійку та адаптивну систему управління витратами, що відображено на рисунку 3.3.

Рис. 3.3. Схема стратегічного управління формуванням витрат підприємства

Процес стратегічного управління витратами доцільно реалізовувати як послідовність логічно взаємопов'язаних етапів. Початковим етапом є визначення стратегічної мети діяльності підприємства, яка формує загальні орієнтири розвитку та задає рамки витратної політики. Наступним кроком є побудова загального вартісного ланцюга виробництва продукції та деталізованого вартісного ланцюга конкретного підприємства, що дозволяє ідентифікувати ключові стадії створення доданої вартості та центри концентрації витрат.

Подальший аналіз загального та внутрішнього вартісних ланцюгів дає змогу виявити резерви зниження витрат, потенціал підвищення ефективності окремих процесів і напрями оптимізації взаємодії з контрагентами. На цій основі здійснюється вибір напрямку стратегічного позиціонування підприємства (лідерство за витратами, диференціація або фокусування), що визначає пріоритети стратегічного управління витратами. Важливим етапом є аналіз витратоформуючих факторів, який дозволяє оцінити вплив як структурних, так і функціональних чинників на рівень і динаміку витрат.

У процесі реалізації стратегії відбувається уточнення цілей підприємства та шляхів їх досягнення з урахуванням результатів проведеного аналізу, а також підпорядкування стратегічного управління витратами тим загальнокорпоративним і функціональним стратегіям, що вже реалізуються на підприємстві. Завершальним етапом є прийняття управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію витрат, та оцінювання результативності стратегічного управління витратами за допомогою системи кількісних і якісних показників.

Таким чином, стратегічне управління витратами передбачає не лише контроль і скорочення витрат, а й їх попередження шляхом оптимізації бізнес-процесів, підвищення ефективності використання ресурсів та інтеграції витратної політики в загальну систему стратегічного менеджменту.

Висновки до розділу 3

Здійснено комплексне застосування методу CVP-аналізу як інструменту обґрунтування управлінських рішень щодо оптимізації структури витрат ТОВ «Кононівський елеватор». Проведені розрахунки дозволили кількісно оцінити взаємозалежність між обсягами діяльності, рівнем витрат і фінансовими результатами підприємства, а також визначити ключові параметри операційної ефективності. Встановлено, що у структурі сумарних операційних витрат підприємства домінують змінні витрати, частка яких

становить понад три чверті загального обсягу, що зумовлює високу залежність фінансового результату від обсягів реалізації послуг. Водночас значення операційного важеля свідчить про підвищену чутливість операційного прибутку до коливань доходів, що формує додаткові ризики в умовах нестабільної ринкової кон'юнктури та сезонності діяльності елеваторних підприємств.

Результати CVP-аналізу показали, що підприємство функціонує з обмеженим запасом фінансової стійкості, а досягнення порогу рентабельності потребує підтримання достатнього рівня завантаженості виробничих потужностей. За таких умов оптимізація структури витрат має бути спрямована не лише на скорочення їх абсолютного рівня, а передусім на підвищення маржинальності діяльності шляхом зменшення змінних витрат, раціоналізації постійних витрат та ефективнішого використання наявної інфраструктури.

Обґрунтовано, що найбільший потенціал підвищення ефективності управління витратами зосереджений у напрямках зниження матеріало- та енергоємності послуг, удосконалення тарифної політики, оптимізації адміністративних витрат і підвищення завантаженості елеваторних потужностей. Реалізація зазначених заходів дозволить зменшити поріг рентабельності, розширити запас фінансової стійкості та забезпечити зростання операційного прибутку без істотного нарощування ресурсної бази. Застосування CVP-аналізу в системі управління витратами ТОВ «Кононівський елеватор» довело свою практичну доцільність як аналітичного інструменту, що створює науково обґрунтоване підґрунтя для прийняття управлінських рішень з оптимізації витрат і формування стійкої фінансової моделі розвитку підприємства.

Доведено, що стратегічне управління витратами виступає інтегрованою складовою загальної системи стратегічного менеджменту підприємства і потребує адаптації до конкретних умов його функціонування, що забезпечує досягнення довгострокової ефективності та стійких конкурентних переваг.

ВИСНОВКИ

У ході виконання магістерської роботи досягнуто поставленої мети, яка полягала у поглибленні теоретичних засад та розробленні науково-практичних рекомендацій щодо управління формуванням витрат підприємства й оптимізації їх структури на основі сучасних аналітичних підходів. Дослідження здійснювалося комплексно, з поєднанням теоретичного узагальнення, аналітичної оцінки та прикладного обґрунтування управлінських рішень на прикладі ТОВ «Кононівський елеватор».

У першому розділі роботи систематизовано теоретико-прикладні засади управління формуванням витрат підприємства. Уточнено економічну сутність витрат як ключової категорії, що відображає споживання ресурсів у процесі господарської діяльності та безпосередньо впливає на фінансові результати. Узагальнення наукових підходів дозволило довести, що витрати є не лише об'єктом обліку й контролю, а й активним інструментом управління прибутковістю та конкурентоспроможністю підприємства. Обґрунтовано, що класифікація витрат за економічними, функціональними та управлінськими ознаками є методичною основою їх планування та оптимізації. Розкрито методичні основи управління формуванням витрат, які передбачають інтеграцію планування, обліку, аналізу та контролю в єдину управлінську систему, орієнтовану на досягнення стратегічних цілей підприємства.

У другому розділі здійснено ґрунтовний аналіз ефективності управління формуванням витрат ТОВ «Кононівський елеватор». Дослідження динаміки та структури витрат за 2022–2024 роки засвідчило істотні структурні зрушення, зокрема зміну співвідношення матеріальних витрат, витрат на оплату праці, амортизації та інших операційних витрат. Виявлено, що зростання адміністративних і енергетичних складових витрат, а також коливання обсягів виробництва та реалізації суттєво впливали на рівень операційного та чистого прибутку підприємства. Аналіз впливу витрат на прибутковість показав, що

саме ефективність управління змінними та постійними витратами є визначальним фактором формування фінансових результатів. Проведена факторна декомпозиція фінансового результату дозволила ідентифікувати ключові джерела зростання та зниження прибутковості, а також підтвердила домінуючу роль операційної діяльності у формуванні чистого прибутку підприємства.

У третьому розділі обґрунтовано напрями вдосконалення управління формуванням витрат та оптимізації їх структури. На основі CVP-аналізу встановлено взаємозв'язок між витратами, обсягом діяльності та прибутком, визначено поріг рентабельності, запас фінансової стійкості та рівень операційного важеля ТОВ «Кононівський елеватор». Це дозволило зробити висновок про достатньо високий рівень чутливості фінансового результату до змін обсягів реалізації та структури витрат. Запропоновані напрями оптимізації витрат базуються на перегляді структури постійних витрат, підвищенні енергоефективності, оптимізації тарифної політики, зростанні завантаженості виробничих потужностей та удосконаленні управління змінними витратами. Розроблені управлінські рекомендації мають прикладний характер і спрямовані на підвищення маржинальності та фінансової стійкості підприємства у довгостроковій перспективі.

Загалом результати проведеного дослідження підтверджують, що ефективне управління формуванням витрат і цілеспрямована оптимізація їх структури є необхідною умовою забезпечення стабільної прибутковості та конкурентоспроможності підприємства в умовах нестабільного економічного середовища. Запропоновані в роботі теоретичні узагальнення та практичні рекомендації можуть бути використані у діяльності підприємств агропромислового комплексу, зокрема елеваторних господарств, а також слугувати підґрунтям для подальших наукових досліджень у сфері управління витратами та фінансовими результатами підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Глушко А.Д., Бикова М.В. Управління ефективністю операційною діяльністю підприємства в аспекті забезпечення фінансово-економічної безпеки. *Економічний простір*. 2023. № 184. С. 143-147.
2. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: підручник. К.: Знання, 2006. 439 с.
3. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 2-е вид., доп. і перероб. Житомир : ЖІТІ, 2000. 640 с.
4. Волкова І. А. Фінансовий облік 2 : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Центр навчальної учбової літератури, 2009. 224 с.
5. Пушкар М. С. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : Карт-бланш, 2002. 628 с.
6. Основи економічної теорії: політекономічний аспект : підручник / за ред. Г.Н. Климка, В.П. Нестеренка. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Вища школа ; Знання, 1997. 43 с.
7. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств : підручник. К. : КНЕУ, 2001. – 460 с.
8. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент: теорія, методологія, практика. 4-е вид. Київ: КНЕУ, 2022. 456 с.
9. Економічний словник / уклад. Г.В. Осовська, О.О. Юшкевич, Й.С. Завадський. К.: Кондор, 2007. 358 с.
10. Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства : навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2002. 656 с.
11. Прохар Н. В., Ночовна Ю. О. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики : монографія. Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. 257 с.
12. Кулішов В. В. Економіка підприємства: теорія і практика : навчальний посібник. К.: Ніка-Центр, Ельга, 2004. 216 с.

13. Організація бухгалтерського обліку : навчальний посібник / за ред. В.С. Леня. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 696 с.
14. Коблянська О. І. Фінансовий облік : навч. посібник. 2-ге вид. К.: Знання, 2007. 471 с.
15. Нашкерська Г. В. Бухгалтерський облік : навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 464 с.
16. Козак В. Г. Визначення поняття «витрати» та їх оцінка. Реформування економіки України: стан та перспективи : зб. матеріалів ІV Міжнар. наук.-практ. конф. (26–27 листопада 2009 р., м. Київ). К., 2009. С. 129–131.
17. Нападовська Л. В. Управлінський облік : підруч. для студ. вищ. навч. закл. К.: Книга, 2004. 544 с.
18. Гаркавенко С. С. Маркетинг : підручник. К.: Лібра, 2002. 712 с.
19. Турило А. М., Кравчук Ю. Б., Турило А. А. Управління витратами підприємства : навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 120 с.
20. Іщенко Н. А. Факторний аналіз формування прибутку підприємства. URL : http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/33.pdf.
21. Циган Р. М., Савченко О. С. Проблеми формування прибутку підприємства в бухгалтерському обліку. *Облік і фінанси АПК*. 2011. № 2. С. 36–39.
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318, зі змінами та доповненнями. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73, зі змінами та доповненнями URL : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0336-13>.

24. Міжнародні стандарти фінансової звітності (International Financial Reporting Standards) URL : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=240945.
25. Родіна О. В. Сучасні підходи до визначення сутності категорії «витрати». *Економіка і суспільство*. Випуск № 9. 2017. С. 1181-1185.
26. Глушко А.Д., Грачова А.О. Методичні засади аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7106>
27. Коба О. В., Миронова Ю. Ю. Витрати підприємства та їх класифікація для потреб управління й економічного аналізу. *Причорноморські економічні студії. Серія : Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. Одеса, 2016. Вип. 4. С. 99-103.
28. Гамова О.В. розробка моделі планування витрат виробництва та шляхів удосконалення контролю з метою забезпечення конкурентоспроможності промислового підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету* 2019, № 3. С. 254-261 <https://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/04/51.pdf>
29. Реслер М.В. Облік витрат та доходів операційної діяльності: [монографія] / Реслер М.В. Мукачево: Карпатська вежа, 2009. 208 с
30. Іванюта П. В., Лугівська О. П. Управління ресурсами та витратами : навч. посіб. Київ : Центр учб. л-ри, 2009. 320 с.
31. Великий Ю. М. Управління витратами підприємства / [монографія] / Ю. М. Великий, В. В. Прохорова, Н. В. Сабліна. Харківський національний економічний ун-т. Х. : ІНЖЕК, 2009. 192 с.
32. Глушко А.Д., Пиріг Я.М. Оптимізація заборгованості підприємства критичної інфраструктури в аспекті зміцнення фінансово-економічної безпеки. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2023. № 1 (314). С. 47–54.
33. Косинська О. В. Оптимізація витрат як засіб підвищення прибутковості підприємств. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2011. № 7(122). С. 106-110. URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/frvu_2011_7_25.pdf.

34. Попович Г. В. Оптимізація витрат підприємства, як важливий фактор підвищення конкурентоспроможності. Матеріали конференції «Актуальні проблеми сучасних наук». 2011. URL : http://www.rusnauka.com/15_APSN_2011/Economics/14_87797.doc.htm.

35. Качмарик Я., Верещинська О. Витрати підприємства та шляхи їх оптимізації. *Науковий вісник НЛТУ*: зб. Наук.-техн. пр. Львів, 2007. С. 174–177.

36. Маркіна І. А., Вороніна В. Л., Рудич А. І. Теоретичні основи управління витратами підприємства. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. Запоріжжя, 2020. № 4 (115). С. 140-147.

37. Шуміло О. С., Пакуліна А. А., Далудіна І. В. Теоретичні аспекти управління витратами на підприємстві. *Бізнес Інформ*. 2020. № 5. С. 306-311.

38. Палка І. М. Особливості управління витратами на підприємствах: вітчизняний та закордонний досвід. *Економічний простір*. 2012. № 67. С. 264–269. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2012_67_33

39. Щебликіна І. О., Щебликіна З. В., Джемалядінова Т. Р. Управління витратами сільськогосподарських підприємств. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. Мелітополь, 2013. № 1(3). С. 344-350.

40. Литовченко О. Ю. Управління витратами на підприємстві: теоретичний аспект. *Інфраструктура ринку. Серія: Економіка та управління підприємствами*. Одеса, 2019. Вип. 31. С. 301-309.

41. Гречко А. В., Дударенко Н. С. Теоретико-методичні засади управління витратами підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. Київ, 2016. Вип. 18. С. 183-192.

42. Ляшко І.І., Єременко О.М. Дослідження методів управління витратами на сучасних підприємствах. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Дніпро, 2016. Вип. 4. С. 163-166.

43. Чорна М. В., Смірнова П. В., Бугріменко Р. М. Управління витратами : навчальний посібник. Харків, 2017. 166 с.

44. Олійник Т. І., Зайцева К. В. Система управління витратами підприємства. *Young Scientist*. 2019. № 11 (75). С. 563-566.
45. Григорова З. В., Кваско А. В. Сучасні методи управління витратами підприємств. *Науковий погляд: економіка та управління. Серія «Економіка та управління підприємствами»*. Дніпро, 2021. № 2 (72). С. 18-24.
46. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий аналіз : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 392 с.
47. Подольська В. О., Яріш О. В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ : ЦНЛ, 2007. 488 с.
48. Фінансово-економічний аналіз: підручник / Ред. П. Ю. Буряк. Київ: Професіонал, 2004. 520 с.
49. Старостенко Г. Г., Мірко Н. В. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Київ : ЦНЛ, 2006. 224 с.
50. Садовська І. Б., Божидарнік Т. В., Нагірська К. Є. Бухгалтерський облік: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2016. 688 с.
51. Яновський Д. Л. Оптимізація витрат як елемент механізму забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. Одеса, 2021. №3 (17). С. 87-95.
52. Крот Ю. М., Пастернак Я. П. Формування ефективної системи управління витратами підприємств. *Вісник ХДУ. Серія «Економічні науки»*. Харків, 2018. Том 2. № 28 (2018). С. 148-151. URL: <https://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/67/64>
53. Hlushko A.D., Filonenko M.M. Crisis-oriented debt management of critical infrastructure enterprises under conditions of macroeconomic instability. *Академічна й університетська наука: результати та перспективи : зб. наук. праць XVIII Міжнар. наук.-практ. конф., 09–12 груд. 2025 р. Полтава : Полтавська політехніка, 2025. С. 34–35.*
54. Свистун Л. А. Удосконалення системи управління витратами підприємства в умовах нестабільної економіки. *Економіка і регіон*. 2017. № 4. С. 57–62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2017_4_11

ДОДАТКИ

Фінансова звітність за 2022 рік

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОНОНІВСЬКИЙ
ЕЛЕВАТОР"

ПОЛТАВСЬКА ОБЛ., М. ПОЛТАВА, ПЛ. ПАВЛЕНКІВСЬКА, БУД. 24
(ТОВ "КОНОНІВСЬКИЙ ЕЛЕВАТОР")

Код за ЄДРПОУ: [32284263](#)

Дата звіту	14.02.2023
Період	2022 рік, 12 міс
Бухгалтер	Михайлова Оксана Вікторівна
КАТОТТГ	UA53080370010073240
Кількість працівників	1 165

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	15 673.00	17 081.00
первісна вартість	1001	26 181.00	26 790.00
накопичена амортизація	1002	10 508.00	9 709.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби	1010	1 173 536.00	1 130 687.00
первісна вартість	1011	1 536 413.00	1 537 550.00
знос	1012	362 877.00	406 863.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	160.00	160.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	17 177.00	31 561.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	1 206 546.00	1 179 489.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	23 175.00	32 971.00
Виробничі запаси	1101	23 135.00	32 878.00
Незавершене виробництво	1102	40.00	26.00
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	0.00	67.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	454 052.00	708 595.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	772 693.00	759 159.00
з бюджетом	1135	59 856.00	73 411.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 295.00	1 260.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	251.00	159 668.00
Готівка	1166	2.00	2.00
Рахунки в банках	1167	248.00	159 666.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Інші оборотні активи	1190	2 794.00	30 286.00
Усього за розділом II	1195	1 314 116.00	1 765 350.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	2 520 662.00	2 944 839.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	327 958.00	1 302 737.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	15 690.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	26 586.00	26 582.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	81 095.00	15 182.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	435 639.00	1 344 501.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	0.00	
Відстрочені податкові зобов'язання			
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	13 327.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	0.00	13 327.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	0.00	
Короткострокові кредити банків			
Векселі видані	1605	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	5 894.00	2 722.00
товари, роботи, послуги	1615	769 124.00	1 293 464.00
розрахунками з бюджетом	1620	2 770.00	4 664.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	0.00	2 272.00
розрахунками з оплати праці	1630	-107.00	10 850.00
за одержаними авансами	1635	6 242.00	87 484.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	23 783.00	28 712.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	1 277 317.00	156 843.00
Усього за розділом III	1695	2 085 023.00	1 587 011.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	2 520 662.00	2 944 839.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 274 265.00	1 752 535.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	2 156 382.00	1 554 665.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	117 883.00	197 870.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	47 147.00	32 662.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	102 802.00	105 049.00
Витрати на збут	2150	10 503.00	0.00
Інші операційні витрати	2180	93 312.00	27 268.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		98 215.00
збиток	2195	41 587.00	
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	213.00	107.00
Інші доходи	2240	15.00	276.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	37 853.00	53 087.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	807.00	2 647.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		42 864.00
збиток	2295	80 019.00	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	14 384.00	-8 604.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		34 260.00
збиток	2355	65 635.00	

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-65 635.00	34 260.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	673 369.00	922 739.00
Витрати на оплату праці	2505	227 670.00	225 298.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	48 712.00	48 171.00
Амортизація	2515	73 314.00	74 542.00
Інші операційні витрати	2520	93 312.00	26 888.00
Разом	2550	1 116 377.00	1 297 638.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

Рух коштів у результаті операційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2 466 251.00	1 781 007.00
Повернення податків і зборів	3005		0.00
у тому числі податку на додану вартість	3006		0.00
Цільового фінансування	3010	2 684.00	2 840.00
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011		0.00
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	26 598.00	319 994.00
Надходження від повернення авансів	3020		0.00
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	213.00	107.00
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	5.00	1.00
Надходження від операційної оренди	3040		9 432.00
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		0.00
Надходження від страхових премій	3050	99.00	268.00
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		0.00
Інші надходження	3095	641.00	0.00
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	1 861 544.00	1 832 611.00
Праці	3105	170 044.00	179 769.00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	46 402.00	46 735.00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	54 354.00	69 372.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116		825.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117		12 300.00
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	54 354.00	56 247.00
Витрачання на оплату авансів	3135	30 262.00	348 630.00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140		0.00
Витрачання на оплату цільових внесків	3145		0.00
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		3 305.00
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		0.00
Інші витрачання	3190	4 723.00	4 184.00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	329 162.00	-370 957.00

Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		0.00
необоротних активів	3205		0.00
Надходження від отриманих: відсотків	3215		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
дивідендів	3220		0.00
Надходження від деривативів	3225		0.00
Надходження від погашення позик	3230		0.00
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		0.00
Інші надходження	3250		0.00
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255		0.00
необоротних активів	3260		0.00
Виплати за деривативами	3270		0.00
Витрачання на надання позик	3275		0.00
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280		0.00
Інші платежі	3290		0.00
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	0.00	0.00

Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Власного капіталу	3300	980 270.00	15 690.00
Отримання позик	3305	700 433.00	1 709 916.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310		0.00
Інші надходження	3340		0.00
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345		0.00
Погашення позик	3350	1 809 056.00	1 304 682.00
Сплату дивідендів	3355		0.00
Витрачання на сплату відсотків	3360	41 392.00	51 891.00
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365		0.00
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370		0.00
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375		0.00
Інші платежі	3390		0.00
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-169 745.00	369 033.00
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	159 417.00	-1 924.00
Залишок коштів на початок року	3405	251.00	2 175.00
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410		0.00
Залишок коштів на кінець року	3415	159 668.00	251.00

[Clarity Project](#) - простий та зрозумілий доступ до закупівельної та корпоративної інформації.

Фінансова звітність за 2023 рік

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОНОНІВСЬКИЙ
ЕЛЕВАТОР"

ПОЛТАВСЬКА ОБЛ., М. ПОЛТАВА, ПЛ. ПАВЛЕНКІВСЬКА, БУД. 24
(ТОВ "КОНОНІВСЬКИЙ ЕЛЕВАТОР")

Код за ЄДРПОУ: [32284263](#)

Дата звіту	05.03.2024
Період	2023 рік, 12 міс
Бухгалтер	Михайлова Оксана Вікторівна
КАТОТТГ	UA53080370010073240
Кількість працівників	1 144

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	17 081.00	12 233.00
первісна вартість	1001	26 790.00	24 260.00
накопичена амортизація	1002	9 709.00	12 027.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби	1010	1 130 687.00	1 182 860.00
первісна вартість	1011	1 537 550.00	1 656 022.00
знос	1012	406 863.00	473 162.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	160.00	160.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	31 561.00	25 532.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	1 179 489.00	1 220 785.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	32 971.00	203 006.00
Виробничі запаси	1101	32 878.00	25 214.00
Незавершене виробництво	1102	26.00	78.00
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	67.00	177 714.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	708 595.00	688 085.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	759 159.00	663 449.00
з бюджетом	1135	73 411.00	33 320.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 260.00	5 146.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	159 668.00	1 772.00
Готівка	1166	2.00	3.00
Рахунки в банках	1167	159 666.00	1 769.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Інші оборотні активи	1190	30 286.00	34 093.00
Усього за розділом II	1195	1 765 350.00	1 628 871.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	2 944 839.00	2 849 656.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 302 737.00	1 302 737.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	26 582.00	26 579.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	15 182.00	37 631.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	1 344 501.00	1 366 947.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	13 327.00	6 007.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	13 327.00	6 007.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 722.00	3 085.00
товари, роботи, послуги	1615	1 293 464.00	838 986.00
розрахунками з бюджетом	1620	4 664.00	4 061.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	2 272.00	1 608.00
розрахунками з оплати праці	1630	10 850.00	9 010.00
за одержаними авансами	1635	87 484.00	73 864.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	28 712.00	31 136.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	979.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	156 843.00	513 973.00
Усього за розділом III	1695	1 587 011.00	1 476 702.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	2 944 839.00	2 849 656.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 008 534.00	2 274 265.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1 813 263.00	2 156 382.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	195 271.00	117 883.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	41 075.00	47 147.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	144 374.00	102 802.00
Витрати на збут	2150	10 539.00	10 503.00
Інші операційні витрати	2180	48 713.00	93 312.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	32 720.00	
збиток	2195		41 587.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	797.00	213.00
Інші доходи	2240	160.00	15.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	1 866.00	37 853.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	1 976.00	807.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	29 835.00	
збиток	2295		80 019.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-6 028.00	14 384.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	23 807.00	
збиток	2355		65 635.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	23 807.00	-65 635.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	582 769.00	673 369.00
Витрати на оплату праці	2505	347 741.00	227 670.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	68 492.00	48 712.00
Амортизація	2515	76 078.00	73 314.00
Інші операційні витрати	2520	63 093.00	93 312.00
Разом	2550	1 138 173.00	1 116 377.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

Рух коштів у результаті операційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2 425 205.00	2 466 251.00
Повернення податків і зборів	3005		0.00
у тому числі податку на додану вартість	3006		0.00
Цільового фінансування	3010	2 818.00	2 684.00
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011		0.00
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	291 094.00	26 598.00
Надходження від повернення авансів	3020		0.00
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	797.00	213.00
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	4.00	5.00
Надходження від операційної оренди	3040		0.00
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		0.00
Надходження від страхових премій	3050		99.00
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		0.00
Інші надходження	3095	30 025.00	641.00
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	2 781 707.00	1 861 544.00
Праці	3105	278 511.00	170 044.00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	69 372.00	46 402.00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	79 687.00	54 354.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116		0.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117		0.00
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	79 687.00	54 354.00
Витрачання на оплату авансів	3135	41 713.00	30 262.00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140		0.00
Витрачання на оплату цільових внесків	3145		0.00
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		0.00
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		0.00
Інші витрачання	3190	4 342.00	4 723.00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-505 389.00	329 162.00

Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		0.00
необоротних активів	3205		0.00
Надходження від отриманих: відсотків	3215		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
дивідендів	3220		0.00
Надходження від деривативів	3225		0.00
Надходження від погашення позик	3230		0.00
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		0.00
Інші надходження	3250		0.00
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255		0.00
необоротних активів	3260		0.00
Виплати за деривативами	3270		0.00
Витрачання на надання позик	3275		0.00
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280		0.00
Інші платежі	3290		0.00
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	0.00	0.00

Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Власного капіталу	3300	0.00	980 270.00
Отримання позик	3305	470 243.00	700 433.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310		0.00
Інші надходження	3340		0.00
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345		0.00
Погашення позик	3350	131 092.00	1 809 056.00
Сплату дивідендів	3355		0.00
Витрачання на сплату відсотків	3360		41 392.00
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365		0.00
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370		0.00
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375		0.00
Інші платежі	3390		0.00
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	339 151.00	-169 745.00
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-166 238.00	159 417.00
Залишок коштів на початок року	3405	159 668.00	251.00
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	8 342.00	0.00
Залишок коштів на кінець року	3415	1 772.00	159 668.00

[Clarity Project](#) - простий та зрозумілий доступ до закупівельної та корпоративної інформації.

Фінансова звітність за 2024 рік

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОНОНІВСЬКИЙ
ЕЛЕВАТОР"

ПОЛТАВСЬКА ОБЛ., М. ПОЛТАВА, ПЛ. ПАВЛЕНКІВСЬКА, БУД. 24
(ТОВ "КОНОНІВСЬКИЙ ЕЛЕВАТОР")

Код за ЄДРПОУ: [32284263](#)

Дата звіту	16.12.2025
Період	2024 рік, 12 міс
Бухгалтер	Михайлова Оксана Вікторівна
КАТОТТГ	UA53080370010073240
Кількість працівників	1 223

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	12 233.00	14 462.00
первісна вартість	1001	24 260.00	29 395.00
накопичена амортизація	1002	12 027.00	14 933.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби	1010	1 182 860.00	1 272 320.00
первісна вартість	1011	1 656 022.00	1 820 540.00
знос	1012	473 162.00	548 220.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	160.00	160.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	25 532.00	21 331.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	1 220 785.00	1 308 273.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	203 006.00	24 022.00
Виробничі запаси	1101	25 214.00	23 963.00
Незавершене виробництво	1102	78.00	59.00
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	177 714.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	688 085.00	372 430.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	663 449.00	641 365.00
з бюджетом	1135	33 320.00	26.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 146.00	275.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	1 772.00	7 626.00
Готівка	1166	3.00	6.00
Рахунки в банках	1167	1 769.00	7 620.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Інші оборотні активи	1190	34 093.00	20 575.00
Усього за розділом II	1195	1 628 871.00	1 066 319.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	2 849 656.00	2 374 592.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 302 737.00	1 322 293.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	0.00
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	26 579.00	26 577.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	37 631.00	47 078.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	1 366 947.00	1 395 948.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	0.00	
Відстрочені податкові зобов'язання			
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	6 007.00	5 599.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	6 007.00	5 599.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	3 085.00	3 198.00
товари, роботи, послуги	1615	838 986.00	37 576.00
розрахунками з бюджетом	1620	4 061.00	13 254.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	2 401.00
розрахунками зі страхування	1625	1 608.00	2 512.00
розрахунками з оплати праці	1630	9 010.00	9 204.00
за одержаними авансами	1635	73 864.00	10 521.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	180.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	31 136.00	59 947.00
Доходи майбутніх періодів	1665	979.00	878.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	513 973.00	835 775.00
Усього за розділом III	1695	1 476 702.00	973 045.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	2 849 656.00	2 374 592.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 128 169.00	2 008 534.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1 859 738.00	1 813 263.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	268 431.00	195 271.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	32 265.00	41 075.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	175 773.00	144 374.00
Витрати на збут	2150	9 603.00	10 539.00
Інші операційні витрати	2180	95 106.00	48 713.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	20 214.00	32 720.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	675.00	797.00
Інші доходи	2240	199.00	160.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	1 666.00	1 866.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	1 295.00	1 976.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	18 127.00	29 835.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-6 602.00	-6 028.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	11 525.00	23 807.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	11 525.00	23 807.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	364 194.00	582 769.00
Витрати на оплату праці	2505	418 540.00	347 741.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	84 228.00	68 492.00
Амортизація	2515	83 393.00	76 078.00
Інші операційні витрати	2520	93 262.00	63 093.00
Разом	2550	1 043 617.00	1 138 173.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

[Clarity Project](#) - простий та зрозумілий доступ до закупівельної та корпоративної інформації.